

YONE

Yesunomo Yoneyo Wia Mekaneya

Akolaline Agale

¹ Namolo namolo titikome padeya deyaka wete latia piameneyake panago pa mea kakeneya. Einago one ibinipa Akolaline Agale. Akolaline Agalepa Akolali-pala opia-kama meaneya. Akolaline Agalepa oneka Akolali. ² Namolo namolo einagopa Akolali-pala odeneka meaneya. ³ Padeya padeya peya Akolaline Agaleyo Akolali patu kautakoa kakome latianeya. Padeyaka one weneme titia alaneya mena. Akolaline Agaleyo-kama latikala taneya. ⁴ Padeya padeya peya alama nikilepa Akolaline Agale patu-kama kautakoa kakete alama nekeneya. Eniya peya alakakagome ali atoa pa takoa meko. ⁵ Yomiyomu keneke eni pa tokoa kakolopa yomiyomume moa atukamele toamoko.

⁶ Panagopa Akolaliyo moa wetekakale taatekoa nekeneya. Einago one ibinipa Yone. ⁷ Einago taatekoa nokomepa eni toko pa ko oademe noka. Nipa ali atoa peyame eni oka yakoa motekete Akolaline Agaleke wene tugamotoa tokome one ko oma noka. ⁸ Einagopa pa pinago mena. Pa pinago ko oademe taatekoa noka. ⁹ Pa pine agome ali atoa peya pa takalogakoya. Yone meane-pete eni papa itonoke noademe nekeneya.

¹⁰ Einago itonoke taatekoa nokalepa einago i nekedeko wa ali atoame one wene toamokoi. Akolali patu kautakoa kakome itono eya latia pianeyake one latikanakeya-kitame one wene toamokoi. ¹¹ One yatene mekoika eni nokoyake one yename one makutukoa moamokoi. ¹² Nitaneyake one makutukoa motokoi-kiti kipa Akolaline mana kono-mikiti meamele toko wa moa kakapika. Nipa one ibinike wene tugoa mekoi-kiti nitika. ¹³ Akolaliyo one mati-kiti opiou toa eni yenepa one mana kono-mikiti moa latikakilepa one tanele tokome toko. Nipa ali atoame mati opikete tiki toa mena. One eni mana kono-mikiti itono alike tageneya mena. Kiniketaipa Akolali one.

¹⁴ Akolaline Agale einagopa ali latia toto pake pa tekei nome meka. Eni nokomepa pewe wia tagat- apeneya mea nimini peku-pala nootapeneya mea toka. Nome mekale enekolo pa teleta tootapeneya mekale totome enekoo. Nipa oneketaiyo one mana odene ago eni peku lawetekale noa toma yakale enekoo.

¹⁵ Yoneyo one ko oai toka. Nitoa kayo oma yakome okome no namolo takoa opianago kakuluka no moa patukademe toko. No wete opi- ameneyake one wete mea kama nekene ago tokome no moa patukademe toko. One naniko taatekoa nokagomeke no moa patukademe toko wane okounakagopa einago eni wa Yoneyo kayo oma yakeneya.

¹⁶ Akolaline Agaleyo etenane peku toto peya lawetekilepa pewe wima nokome toka. ¹⁷ Ali atoame papete litia toatekoi totono Moseseyo

i i wa yametaneya. Nitaneyake Yesu Keraisu etenane peku nootokoa taatekoa nokomepa ali atoa toto pewe-kama wia niminimo-kama oa tokome wenele litia toateko totono yameteka. ¹⁸ Padameka Akolaline lene timini enameneyake Akolaline mana odene ago one yono kounoke kak-ago nokome etenanemo i i wa toaweaa oka.

Ali Atoa Ue Motokama Yakene Yoneyo

Oma Yakenemo

(Matiu 3:1-12, Make 1:1-8, Luke 3:1-18)

¹⁹ Yerusalemene tobou Yu yename eya ali-kiti Akolalike lodo yotokoai tane ali-kitika Lipai yatene ali-kitika takoa moa Yone kakata poe wa wetekaneya. Nipa ne ali te-pe wa pitia yakoatino poe wa moa wetekaneya. ²⁰ Nitikoli pitia yakanokoli Yoneyo agale kauameneya toatapea okome okome nopa Keraisu mena-kale ekete ²¹ nipa nepa ali te-pe. Nepa Ilaida-pe-koli okome e'e mena wa okale ekete nipa nepa Akolaline agale toaweaa akamotoa totome nepia meko ago-pe wa okoli okome e'e mena wa akeneya. ²² Nimo okale e yename ekete toto moa wetekakoi-kiti kakita pekete oateko toa oa mano. Nepa te-pe. Ne edane ago wa yakoai tokoli okome ²³ Akolaline agale papete toaweaa akane ago Aisaiayo eya wa oa plane toane taatekoane nuku.

Ali piamene ta ludu panagome eya wa mo wima yawoo. Ali Muno noateko ka nodokakapia one yawateko ka-kitika kiyotokakapia toatino toe wa taatekoa nokome oo wa Aisaiayo

papete oa plane toane taatekoane tuku wa Yoneyo akeneya.

²⁴ One eni pitia yakanane yenepa Parisi alikitame moa wetekane yene. ²⁵ Eni yename Yone eya waka pitia yakaneya. Nipa nepa Keraisu mena Ilaida mena Akolaline agale toawe a akatekago mena wa ekeke ali atoa ue motokakono, edekolo toko-pe-koli okome ²⁶ noanume kiwi pa ue motokakuno, kiwi pakeke panago taatekoa nome kakoyake kime agopa motiki. ²⁷ Nopa namolo takoa opianeyake moa patukatekagoke uku. One auapeane one kawa yene kekatukuyake pa keku ago tekene kekamele toamoko wa Yoneyo akeneya.

²⁸ Enilepa Yodane ue eko matanuke Besani take Yoneyo ali atoa ue motokoai tane take taneya.

Akolaline Sipi Sipi Kai Tine

²⁹ Podolikama Yone eida kakome enekale Yesu noademe nokale enekome okome Akolaline sipi sipi kai tinepa ita noademe ku nokono, enoe. Ali atoame toma yakoi poanele kogo mitapeatekago enina. ³⁰ No namolo takoa opianago kakuluka one wete mea kama nekene ago tokome no moa patukademe toko wane okounakagopa einago eni. One naniko taatekoa nokagomeke no moa patukademe toko. ³¹ Noanumepa one agopa motokou. Nitikouyake Iserere yename one nokale enekete einago i nekedeko wa wene to-motoane tekene ali atoa ue motokama nuku wa Yoneyo oka. ³² Nitoa Yesuke okome okome Yodane uele kakene enekolu Epetane Yomini ini weuwe keneya a tibu mea ketipea nome oneke

awinome mekale enekou. ³³ Einago papete agopa motokounake Akolaliyo ali atoa ue motokapamene wa no takoa moa wetekakagome no wene takapikome okome Epetane Yomini panagoke awinome mekale enade toko. Epetane Yomini ali atoake awinomotoa einagome too wa Akolaliyo nopala oka. ³⁴ Akolaliyo eina okanakale taatekoa tokale enekouya tekene einagopa Akolaline mana tadeko wane toaweane ukuna-ye wa Yoneyo oka.

Yesuyo Namolo Takoa Motane Oyali-mene

³⁵ Podolikama Yone one oyali takuta-pala opia kakome enekale Yesu ponokale enekome okome ³⁶ Akolaline Sipi Sipi Kai Tine ku ponokona wa okale ³⁷ yatekete one oyagota Yone tewitikoa pote Yesu litima pokoi. ³⁸ Nitikoli Yesuyo ete peketapekome enekale einagota one litima nokoli enekome okome edeya tuku toma niki-pe-kale ekete Labai nepa manika mekato-pe wa yatekoi. (Labai wapa Tikisa ago wa ekete akeneya.) ³⁹ Einagotame nimo okoli okome nipa enenoe-kale one meka yapu pote enepaneya. Nipa lou wegoukaka (4 kilokoke) tadiya tokale eida mea pitaneya. ⁴⁰ Yoneyo okale yakamotekete Yesu litima pokoi agota pade Saimone Pitane wamenago Aderu. ⁴¹ Einagome wamene Saimone tuku toa enamutukome okome Mesaia wa papete ibini oa plane agopa wete enekoo wa opoka. (Mesaia Geriki agaleke eketepa Keraisu wa oi.) ⁴² Aderuyo Saimone Yesuke aua nokale Yesuyo enekome okome nepa Yonene mana Saimone. Opii titimoa nepa Sipasi wa ibini ato wa Yesuyo

oka. (Sipasi Geriki agaleke eketepa Pita wa oi. Nipa kakene kue wa ekete oi.)

Yesuyo Pilipi Natanieleta Enoa Motanemo

⁴³ Podolikama Yesu Galili take pouno wene pia poademe pokome Pilipi kotukome okome no pukuka patono no wa enemoma poka. ⁴⁴ Pilipi onepa wamena Aderu Pitata-pala Besaida take odene-mene meane ago. ⁴⁵ Einago Pilipiyo eyago Nataniele enemotokome okome Moseseyo one totono wia mekakomeka Akolaline agale papete toawe a Kane ali-kitame kini boku-mene wia mekaketeka Mesaia taatekoa noatekamo dekoa wia mekaneya. I wa papete wia mekapiane ago totome enekoo. Einagopa Nasarese Yesu Yosepene mana tadeko wa Pilipiyo okale ⁴⁶ Natanieleyo okome Nasarese take padele epetanele edoa witamotoa-pe wa okale okome nipa einago enoano noo wa Pilipiyo akeneya. ⁴⁷ Nimo okale yakamotokome noademe nokale Yesuyo enekome Natanieleke okome etene Iserere ago ku nokona. Pademoka oa yotokamene ago eni wa oka. ⁴⁸ Nitikale Natanieleyo Yesu yatekome okome neme nopa edoa wene toko-pe-kale okome Pilipiyo ne no wa pade wete wamokake neke take yomo piki todoke mekale no ita mekene enekou wa Yesuyo oka. ⁴⁹ Nitikale okome Tikisa ago nepa Akolaline mana toto Iserere yene lukoa meateko ago toko-la wa okale okome ⁵⁰ nepa neke take yomo piki todoke mekale ita mekene enekou wane okounake nooke wene tugako-pe. Ina okounapa pa nami wane okouna. Nanikodopa padele telekole i moa patukatekole-kiti enade

toko wa ootokoa okome ⁵¹ kipala nimini ukuno yakoe. A tibu peaneya pikaya keneke edelo ali-kiti no Ali Yatenane Oyago mekouta keti nekete ate pekete toa kakoile enoi wa Yesuyo oa pika.

2

Kena Take Panagono Atoa Motokanemo

¹ Ta takupeta patatekaneyake Galili ta keneke piko Kena take panagono atoa motokakoita Yesuno nineka eida pome mepaneya. ² Einata einapetepa Yesu neke oya-lawe-pala namene wa agale oa wetekakoli oneka noka. ³ Nome mekaka e yename gerepi po ku ue napetapeneyake niname Yesu-pala okome kini noatiki gerepi po ku ue piamoko-kale okome ⁴ anu oyatoa anukule toateku-petepa opi menano, anu toatekule neme witakoa akamea wa okale ⁵ niname yapu pupu takane yene-pala okome okome oneme toe wa okole-kama tamene wa oka.

⁶ Yu yene kini tanele teketepa aline wene moa koigakoya i koguna wa adeka pikete nee eya noadete mekete yono abe kogakiya. Nitimotoapa yapu yename kamo itonome toa latiane mete uoya ko melepu (6) kakoa moa pianeya. Tone derame meteke panagome-kiti ue nomoa eni mete odeneke pekoai tokomepa ko melepu (6) kakoa-peta nomoa pekakalepa nipa adoo. ⁷ Yesuyo yapu pupu yene-pala okome okome ue nomoa i mete-kiti wete kapetekoe-kale ue nomoa pekoai toa kapetekaneya. ⁸ Nitikoli okome eni mete keneke meko ue pade nomoa moa toge kimotoa yopikago mekota aua poe-kale ue nomoa moa

aua potokakoi. ⁹ Nitikoli yopikagome moa yu-
 umoa nakome okome ekee ipa epetane gerepi po
 ku ue tadeko wa nakomeke nomotokoika wene
 toamoka. Wene toamokaleka eina ue nomotokoi
 yename wene tokoi. Nitaneyake toge yopikagome
 atoa motokago ne noo wa okale nokale okome
¹⁰ tone toge kikoa mekete-kama gerepi po ku ue
 epetane mati namolo takoa moa laweteko. Ni-
 tikolo ali atoa noa tagoa kitipu mekoli pa gerepi po
 ku ue moa laweteko. Neme pade nitamoko. Nipa
 neke gerepi po ku ue epetane mati pa pikoa mea
 pii moa laweteko wa toge yopikagome oka.

¹¹ Yesuyo enile tokapa ele kule telekole pene
 toademe enileme titika. Nipa Galili pikoka Kena
 take toka. One eni toka telekole eni eneketepa
 one tuku (12) kakoa oya-lawe oneke wene tugakoi.
¹² Nititikaneyake Yesu Kena ta tewitikoa pokome
 one nine wamene-mikiti one oya-lawe-pala Ka-
 paneame take pa tekei pome mepoka.

Yesu Tobou Losu Yapu Pekenemo

(Matiu 21:12-13, Make 11:15-17, Luke 19:45-46)

¹³ Edelo ago patukane wa ibini akene toge ki-
 atekoi tigotokale Yesu Yerusaleme take ate pome
 mepoka. ¹⁴ Nitoapa tobou losu yapu pokome
 enekale pade-kitame pitimekawe kai sipi sipi kai
 ini puluma eya topo toa mea pade-kitame kini kue
 plane leyo waneke kue topo toa mea tokoli eneka.
¹⁵ Enetekoa po wapi moa eina ali-kiti kini sipi sipi
 kai pitimekawe kai-pala akolono wia tikatapeka.
 Nitoapa kue topo toa kakene yene kini kue plane
 leyo-kiti moa pekatapea kini kueka wia tadekat-
 apea toka. ¹⁶ Nitoapa ini puluma topo tane yene

kikoa okome okome Agetaine yapupa kini makesi yapu tetepo takameo. Wini ini puluma-pala wete aua poe wa wia tikatapeka. ¹⁷ Nitikale eneketepa *Akolali neke yapu mama moane talo tukuleke tete moane tuadene meku* wa papete wia mekapiane toa eni taatekoa tadeko wa one oya-laweme wene tokoi.

¹⁸ Yesuyo enile tokale enekete e Yu yename ekete neme wini tokolepa Akolali patu kautakoa kake tadekalepa padele telekole toano ta-koli okome ¹⁹ i tobou losu yapu keawe tadekatapekolipa ta tebolo-peta lia patakale eni-mene moane awitikakoane wa wiou-kale ekete ²⁰ i tobou losu yapupa wia mekoli ege odepeta kadukoa (46) mali penaneyake nemepa ta tebolo-peta lia patakale oyake moa awitikakoa wa wioo-pe wa okoi. ²¹ Yesuyo eni okapa pinali one tigini-pala toatekoileke okome oka. ²² Yesu tuaneyake Akolaliyo moa kamotokakalepa one oya-lawemepa einapa enike akedeko wa wene tokoi. Nitiketepa eina papete wia mekapiane agaleka Yesuyo eina okana agaleka etene taatekaneya tadeko wa wene tokoi.

Yesuyo Ali Atoa Peyane Tepene Piko Wene

Tetoa Enekomu

²³ Edelo ago patukane wa ibini akene toge kia mekoi-pete Yesu Yerusaleme take nome mekome padele padele telekole tokale enekete ali atoa kainya mati oneke wene tugakoi. ²⁴ Nitikolika ali atoa peyane tepene plane wene tetoa enekome tokome e yene-pala oya patu piamoka. ²⁵ Nipa kini

tepene plane wene tetoa enekago tokome i agokiti one tepene ede wene piko-pe wa ete-kiti pitia yatekileka toamoka.

3

Yesuyo Nikodimasi Olaukakome Akenemo

¹ Parisi ago pade Nikodimasi wa ibini akene agopa Kanosolo ago meaneya. ² Ta lianeya keneke einago Yesu mekata nokome okome Tikisago Akolaliyodo auapeamokalepa padele padele telekole neme tokolepa padameka oyake toamoino, nepa Akolali mekota kawa noke olaukakago tadekokale okome ³ nimini ukuno yakamene. Panago wa lokoa opiamene agopa Akolaliyo talo toko ta oyake enepamoo-kale Nikodimasiyo okome ⁴ ali wetini tane agopa niname edoa wa lokoa opimootape. Niname wa opimoota tokome wetini ago one ninane tepene oyake pamele toko wa eke oko-pe-kale Yesuyo okome ⁵ etene nimini ukuno yakamene. Panagome ue moamoa Akolaline Yomini awiameneya pa mekomepa nipa Akolaliyo talo toko take pamele toamoko. ⁶ Ali atoame mati opikilepa pa kini kotu pia-kama tiki. Epetane Yominiyo Akolaline mati-kiti opikakilepa one kotu pia-kama toko. ⁷ Ne wa lokoa opimootane uku wane ukunake wene kainya piameamene. ⁸ Pupulege popokakomepa one weneme-kama titia popokako. Nitoa popokakome ee okamo yateketeke titia nokota enamoa pokota enamoa tiki. Enipa Epetane Yominiyo Akolaline mati opikakome toko adeka eni pikene uku wa Yesuyo akeneya.

⁹ Nimo okale Nikodimasiyo okome neme wini okopa edoa toмотоо oko-pe-kale okome ¹⁰ neka Iserele yenane totono olaukoa tokagomeke i ukumo wene toamoko-pe. ¹¹ Etene nimini ukuno yakamene. Enipa tone wene tokomo oa mea tone leneme enekoya toaweа oa tokoyake ali atoa kime yakoa moamiki. ¹² Itonole tikile-kitike oane metekumopa kime yakoa moamikino, a tibuke tikile-kitike oane metekoumopa edoa yakoa moadete-pe. ¹³ Padameka a tibu enepikile toameneya. No Ali Yatenane Oyago a tibu kawane ketipeane nuku agome odene aida mekene enekoumo toaweane uku. ¹⁴ Moseseyo ali piamene take kaya yomini latia yomo ludu munoke dekoa moa kakaneya. Moseseyo eni tane toa pade ali-kitame no Ali Yatenane Oyago dikoa yomo luduke dekoa kamotokoi. ¹⁵ Nipa nooke wene tugoa mekoi peya pa mea-kala kama pomotoa nitoi. ¹⁶ Akolaliyopa ta piko peyake pitiki-kiti one kolotini yene wa wene mekoa mekome tokome one mana odene agopa ali atoake tumotoa moa wetekaneya. Nipa manake wene tugoa mekoi-kiti tuapa atuameneya mea-kala kama pomotoa tokome taneya. ¹⁷ Moa wetekakomepa kini tanele poanele tadikino, poane take poe wa koiso akamotoa wetekaneya mena. Toa momotoa tokome ni moa wetekaneya. ¹⁸ Manake wene tugoa meki-kiti koiso akoa kibu moamatekoyake manake wene tugamiki yenepa poane take wetekou wa koiso wete akoa pianeya. Nipa one mana odene agono ibinike wene tugamadete wakili tokome toko. ¹⁹ Nipa

pa pinago kiwi mekoika nekeneyake poanele pa toma pou wa wene pianeya mekete eni pa wawa yomiyomuke wene mekoa mekino, kiwi kibu moatekulepa eni wa kini koiso wete akoo pianeya. ²⁰ Poanele toma yaki-kitame eni papa kote moa waki. Nitoapa kini poanele keleyo witakaya tokolo pa keneke witoa noamokala tiki. ²¹ Nitikiyake nimini peku noa tiki yenepa eni pa keneke witoa nokala tiki. Nipa kini tikilepa Akolali patu kautakoo kakete tadiki wa ete-kitame wene tomotoa tiki wa Yesuyo oka.

Ali Atoa Ue Motokama Yakene Yoneyo

Yesuke Akenemo

²² Nititikaneyake Yesupa Yudea take pato wa one oya-lawe-pala opia pome eida tayo lono mea kakome ali atoa ue motokakala toka. ²³ Nitikakoo Yonepa Salime ta liti plane Inone take mekome ali atoa ue motokakala taneya. Nipa eni ta ludu ue kainya yotokale tokome taneya. Eidapa ali atoa nekete kiwi ue motokoano ta-koli ue motokakala taneya. ²⁴ Enilepa Yone po yapu wete moa pitikameneyake taneya.

²⁵ Yu yename kini losule tekete abe koganelekepa Yoneyo okagale yakane ali padekakitame pade Yu ago-pala ete taka oto taka toa kakeneya. ²⁶ Nitoapa Yone kakata nekete ekete Tikisa ago nepala Yodane ue eka lono opia kakanakago neme onekemo akakagome ali atoa ue motokakala toko. Nitikolo peyame ne tewitikoo one kakota-kama pokala tiki-koli okome ²⁷ panagome Akolalingle takakilepa a tibuke meko Akolaliyo one peku lawetekolo

nakomepa oyake toko. Pa one weneme tokoya mena. ²⁸ Nopa Keraisu wa papete ibini oa plane ago taatekoane noamuku. One naniko nomotoa Akolaliyo no namolo takoa wetekakolo nuku wane kipala okouna. Enipa nimini ukutu-pe. ²⁹ Atoa tu pikagopa atoa moatekago eni. Einatoa motokolopa one oya patu plane agome one kakoya liti kakome one okagale yatekome wedia kako. Opa no einago keneya wediane kolotini tōane kaku. ³⁰ Ali atoame anu oyago Yesuno ibini kamotoka kamotoka tekete anu ibini etepea wene kayapema pamediki wa Yoneyo akeneya.

A Tibu Kawa Nokago

³¹ Yoneyo nimo ootokoa kakome okome a tibu kawa noko agome ete yene peya moa patukoapa etene ako ago kako. Itonoke alane agopa pa itono peku noa tokome one kua-mikitame olaukama nekenemo oa mekala toko. A tibu kawa nok-agomepa ete yene peya moa patukoa etene ako ago kako. ³² A tibuke mekome yakoa enoa tokaya-kiti i i wa tōaweā onaneyake padameka yakoa moamiki. ³³ Nitikiyake one tōaweā okomo yakoa motiki-kitame yatekete ekete Akolalipa niminimo-kama oko ago tadeko wa iki. ³⁴ Nipa Akolaliyo moa wetekakale nokagome Akolaline agale-kama akakolo yatekete ni iki. Akolaliyo one Epetane Yomini einagoke awia tagatapemotoa metekome metaneya. ³⁵ Nitoapa einago one mana agoke wene mekoa mea tokome padeya padeya peya one yonoke moa pianeya. ³⁶ One manake wene tugoa meki-kiti pa mea kama poadete tiki. One mana kote moa waki-kitame mea

kama poatiki ta enamekete pa etepea tua poadete tiki. Nitiki yene-pala Akolaliyo kotimi yoa meko.

4

Yesuyo Sameria Atoa-pala Ko Oa Kakenemo

¹⁻² Ali atoa ue motokakilepa Yesuno oya-laweme tokoiyake Yesuyo pade nitamoka. Yesuyo nitamokoyake pade-kitame ekete Yesuyo ali atoa ue motokakilepa Yone moa patukoa toko wa okoi. Kini eni okoimo kugu Parisi ali-kitame yakadekoli ³ Yesuyo one oya-lawe-pala Yudea ta tewitikoa Galili take wakapea poademe poka. ⁴ Galili take eni poademe Sameria ta patukoa pamedeka. ⁵ Nitoa pokome Sameria ta keneke piko Saika take pome kaka. Namolo namolo Saika ta liti Yekobeyo one itono pade oto pia mana Yosepe yametanya. ⁶ Eni yametane taapa Yekobeyo oloyo pade eida moa ue mekaneya. Nitaneta Yesu ka ludu noka matiyame koome tukome eina oloyo kabunuke ko mepoka. Nipa lou matai ponome kakaka (lou pini 12 kilokoke) tadiya eida pome ko mepoka.

⁷⁻⁸ Eida mekakoa one oya-laweme nee topo toa moadetepa ali atoa pitikoika kutu pokoi. Nitikolipa Sameria atoa padame ue nomoademe nokale Yesuyo okome ue nouno, mano wa okale okome ⁹ nepa Yu agomeke no Sameria atoa ue nouno, mano wa wini okono, dekolo oko-pe wa akeneya. Nipa Yu yene Sameria yenetapa etene pilia kakeneya tokome ni akeneya. ¹⁰ Nitikale Yesuyo okome Akolaliyo ne moa meatekoya wene toamoa ni ue nouno, nomoa mano wa okago wene toamoa toko. Eni wene too tokapa nipa

noateku ue pade nouno, nomoa mano wa neme noanu-palaka oo toka. Nimo oo tokapa lene toa yoa-kala kawateko ue meou toka-kale okome ¹¹ kamo koniyali i oloyopa keti kokaketikaneya mati pikono, ita ue nomoateko mete pade ne toamokono, yoa-kala kawateko uepa neme edoa nomoa no meteko patu. ¹² I oloyopa tone kauago Yekobeyo papete moa pikaneya. Nitaneyake onemeka one mana-mikitameka one egetaneya-kitameka i oloyoke-kama ue nonokala taneya. Yekobeyo enile taneyake neme pade ue meou wa wini okopa tone kauago Yekobeyo tane toa moa patukake oko-pe-kale Yesuyo okome ¹³ i oloyo moa mekane uepa padame nomoa nakomepa wa nodo tokala too. Nitatekoyake noanume meateku ue nakomepa wa ue nodo toamoo. ¹⁴ Noanume meateku uepa ali atoane tepene ue lene peleou toa yoa-kala kawoo. Nipa kiwi mea kama pomotoa too wa Yesuyo akeneya.

¹⁵ Nimo okale einatoame okome kamo koniyali wini oko uepa no nouno, mea ta. Eni ue nakolupa wa nodo toamokale mekene i ue nomoai toamou-kale okome ¹⁶ nekane oto noo wa kayo oano pa. One-pala oto neke namene-kale okome ¹⁷ anukane pade kawamoko-kale okome winipa nimini oko. ¹⁸ Neke ali ko kakoake pokala toka. Opi poke mekagopa nekane mena. Enipa nimini oko-kale okome ¹⁹ kamo koniyali winimopa nimini okono, nepa Akolaline agale toawe akakago tadekono, eya wane ne yatekene uku. ²⁰ Tone kaua-mikitame yete tonu waneke-kama Akolali kei pia kowitoai toma nekeneya. Nitaneyake Yu

yene kime ekete toto peyame Akolali kei pia kowitikilepa Yerusaleme take-kama tamedeko wapa iki-kale okome ²¹ anu oyatoa nepala ukumo yakoa moamene. Naniko Agetai kei pia kowitikilepa yete tonokeka Yerusaleme takeka kowitamekete kini kini mekika tokala toi. ²² Sameria yene kipa kini kei pia kowitikiyapa agopa tokolo pa etepea kowitoa meki. Akolaliyo ali atoa toa motikilepa toto Yu yene pake titia toko. Nitikono, toto Yu yenepa tone kei pia kowitikoyapa i wa wene toko. ²³ Nitikoyake eya toatiki etene tigotoma noko. Agetai kei pia kowitikete toatiki toa kowitiki yenepa Akolali weneke luaneya mekete nimini peku noa tekete tepene kowitikala toadete tiki. Akolaliyo dikaki-kitame one kei pia kowitimotoa okono, nitadete tiki. ²⁴ Akolali onepa yominkama toko. Onepa nitane agono, one kei pia kowitiki yenepa Akolali weneke luaneya mekete nimini peku noa tekete tepene kowitikala tamediki wa Yesuyo akeneya. ²⁵ Nitikale einatoame okome eyago Mesaia noademe tokono wene tuku. Einago nokomepa Akolalinemo-kama toto-pala toawe akoo-kale okome ²⁶ neta kakome ko oa kakagopa einago eni wa Yesuyo akeneya. Einatoame Mesaia wapa Keraisuke okome akeneya.

²⁷ Einata einapete one oya-lawe wakapea nekete enekoli Yesuyo mone atoa-pala ko oa kakedeka. Nitadekale wene kainya mati pianeya kaketeke edeya moade oko-pe. I atoa-pala dekolo ko oko-pe wa Yesu yakamokoi.

²⁸ Nitaneyake einatoame one ue mete eida pilogoa one yene pitikoika wakapea poka. Pome

kakome one yene-pala okome ²⁹ noanume toma nokoule-kama toaweā okagopa ku mekome toko. Einagopa Keraisu wa papete ibini oa plane ago patuno, enoatino noe wa akeneya. ³⁰ Nitikale yakamotekete Yesuke noadete nekeneya.

³¹ Noadete nokoika Yesuno oya-laweme one tika tika toa kakete ekete Tikisa ago neke nee pade moa na-koli okome ³² no noateku neepa pade pikoyake kime pade wene toamiki-kale ³³ one oya-lawe yakaate tekete ekete padame one nee pade wete moa lawetaneya patu-koli okome ³⁴ no moa wetekakago one wene pikole toane oneme tamene wa okole-kama toane peya takakupa anu noateku nee eni. ³⁵ Kime eya wa pedoa agale ikina. Tokene tuyono patukakalepa ipe ludu kakoya nee wakoa moa yapu ludu piato wa ikino, noanume ukumodo yakoe. Ipe kakoyakitipa wakoa moateko toa opii nodokoa kikutua kakono, enoe. ³⁶ Wakoa motokako agomepa nipa mea kama poatikiya eni wakoa moma poko. Wakoa motokama pokoka pinagome ke wa nami wia pupu poi motoko. Nipa matakago-pala wakoa motokakagota wedikete wedia meki. ³⁷ Kini pedoa agale ikina toapa panagome ipe matama pekeneka padame wakoa motokama poko. ³⁸ Nipa poliga yoameneya ipe matama poamenekeka eniya wakoa motokama poati wane kiwi wetekakouna. Ete-kitame poliga yoa ipe eida matama pekeneka eni yene luku pekete eni yenaneya wakoa motokama piki wa Yesuyo oka.

³⁹ Einatoa pitika take yenepa Yesuke wete noameneyake kainya mati oneke wene tunganeya.

Nipa noanume toma nokoule-kama kuyagome toaweia oka wa einatoame okale yatekete tekete Yesuke wene tuganeyia. ⁴⁰ Nitimotekete Yesu mekata nekete kowitikete ekete toto pitiko take noke meano, noo-koli pokomewa ta taku-peta patamotoa eida mea kaka. ⁴¹ Nitoa mekome okale yatekete eni yene padeka-kitika oneke wene tugakoi. ⁴² Nitikete einatoa-pala ekete namolopa nementa i agome tokale kotukoa onokanakedo oneke wene tugakoo. Opipa i ago toto pake kakome agale oa metekolo yatekete tekete oneke wene wedoa tugako. I agopa ali atoa toa moatekago tadeko wa okoi.

Yesuyo Tobou Agono Mana Epetekanemo

⁴³ Ta taku-peta patatekaneyake Yesuyo eni ta tewitikoa Galili take pome mepoka. ⁴⁴ Yesu eni pokapa eya wa okanake poka. Akolaline agale toaweia akakagopa one take yename paya tetepo takoa wakiya wa okana. ⁴⁵ Galili nome mekale eina yename one makutukoa motokoi. Nipa edelo ago patukane wa ibini akene toge kia mekoipete Yesu Yerusalem take pome mekome telekole tokanakale-kama enekoiya tokome ke wa makutukoa motokoi. Nipa kiwika eina toge lobutupekete one telekole tokoinakale enekoiya tekete one makutukoa motokoi.

⁴⁶ Yesu Galili ta ludu pima yakome Kena take pome mepoka. Nipa pa ue moa gerepi po ku ue latikana take wa pome mepoka. Nitikata ta talo tokagoke lukoa meane tobou ago pade one mana Kapaneame take yene pimotoa wawa Yesu kotua noka. ⁴⁷ Nipa Yesu Yudea ta kawa Galili take nome

kako wa okoimo yatekoya tokome noka. Yesu kakata eni nokomepa one mana pene tuademe pikono, Kapaname take poke epetekakoano poa ta wa kowitikakale okome ⁴⁸ Agetaine peku noane tukule padele telekole toane kini wene kainya pikakule enameketepa nipa nooke wene tugakile toamoi-kale ⁴⁹ tobou agome okome kamo koniyali oto lukakoa tukayano, wete pata wa kowitikale okome ⁵⁰ neke mana tuamoono, poano pa wa okale einagome Yesuyo nimini oko wa wene tokome one take wakapea poka. ⁵¹ Poademe pokale one pupu yene kotua nekete ekete neke manapa tuameneya pene latoa meko wa onaneya. ⁵² Nitikoli manipete lataka-pe wa okale ekete abela lou matai tetekakale (lou pini 1 kiloko) one poto yene teitaka-koli ⁵³ etename wene moa pitikakome abelana Yesuyo neke mati tuamoo wa okale eina eina latakome tadeko wa wene taneya. Nitaneyake einago one yapu pitikoi peyapala Yesuke wene tunganeya. ⁵⁴ Yesuyo ele kule telekole tikilepa Yudea ta tewitiko Galili take pome mekome telekole taku takoa eida tokome enile toka.

5

Tau Tootokaneya Piane Ago Epetekanemo

¹ Nititikaneyake Yu yene kini losule tekete toge kia mekoi-pete Yesu Yerusaleme ate wakapea poka. ² Yerusaleme take sipi sipi kai wa ibini akene kago pikane lono ue mine pade meaneya. Eni ue mine matanuke ali atoa todo takatekoya ko kakoa wianeya kakeneya. Eni ue minepa Iberu agaleke Beteseda wa ibini iki. ³ Eni

todo takatekoya keneke eya ali atoa leneta lianeya kawa okeaneyā tau tootokaneyā plane ali atoa oboai taneya. Nipa ue bua bua wa kaumotoa nepia meai taneya. ⁴ Padepete-kiti Akolaline edelo ago ue muke ketipea nokale ue bua bua okala toka. Nitikalepa uele namolo takoa pome pitikagopa one tanele epetekakale latoa pekeneya. ⁵ Nitanetapa panago tau tootokaneyā pia mekale mali padeka tuku kakoa (38) penaneya. ⁶ Einago pikata Yesu nokome enekale eida tau tootokaneyā pia kakeneyano wene tokome yatekome okome nepa latoa poade oko-pe-kale okome ⁷ kamo koniyali nopa eni ue bua bua okoka auapea aua poatekago toamokolo pa plane meku. Eni ue muke ketipeane poadene wili toane mekulu panago namolo takoa patukakala toko-kale okome ⁸ wete kamokoa neke tatia pitikoya-pala moa aua pa wa okale ⁹ eina eina latoa kamokakome one tatia pitikaya-pala moa aua poka. Yu yene kini ko mea pupu toamatekoi-petepa enile toka. ¹⁰ Nitikale e Yu yename eina latoa poka ago-pala ekete opi Yu yene tone ko mea pupu toamateko-pete kekaneya latikakole toa neke tatia pitikoya-pala aua ponokopa tone kekanele wini toko-koli okome ¹¹ no epetekoa wetekakagome neke tatia pitikoya-pala moa aua pa wa okolo tuku-kale ekete ¹² eni neke tatia pitikoya-pala aua pa wa okagopa te-pe wa yakaneya. ¹³ Nitikolipa eina latane agome one epetekakanakago agopa motaneya. Nipa ali atoa kabeta pake Yesu wete witimotokome pokale tokome ni agopa motaneya.

14 Naniko Yesuyo einago tobou losu yapu kakale kotukome okome anu oyali nepa opi latoa kakono, neke namolona tane yene moa patukoa naniko wa ke tubeya enekakayano, neke toma poka poanele-kiti wake wamene wa okale 15 yakamotokome eina Yu yene mekoita pokomepa one latekakagopa Yesu tadeko wa opaneya. 16 Yesuyo enika enile tikilepa Yu yene kini ko mea pupu toamatekoi-peteka tokale tokome enipete titimoa one tete meai tokoi. 17 Nitikolipa Yesuyo okome Agetaiyopa i pupu-kama toko. Noka one peku noane pupu-kama tuku wa oka. 18 Nimo okamoke Yu yename Yesu wia tukadete wedoa wili toa kakeneya. Nipa kini ko mea pupu toamateko-pete kekaneya latikakole pupu eni tokono, Akolalipa oneketai waka oa tokono, onepa Akolali-pala midi plane tetepo takakome oko wa ni wioukete taneya.

Mea Kama Poadetepa

Yesu Patu Kautakoa Kamene

19 Nitaneyake Yesuyo okome nimini ukuno yakoe. Padeleka noanu weneme titiane toamuku. Agetaiyo tokole enoane kotukoane tuku. Nipa Agetaiyo peku lawetekolo one mana noanume noane tuku. 20 Agetaiyo nopa one kolotini ago one mana wa nooke wene mekoa mea tokome one peku lawetoga tagako. Agetaiyo eni yametekana toa moa patukakome padele padele telekole toatekoule yameoo. Nipa kini wene kainya pianeya memotoa tokome nitoo. 21 Agetaiyo tua pekene ali atoa mea kama poati wa moa kamotokako toane one mana noanume ka ali

atoa anu weneme takoane motekene mea kama pomotoane tuku. ²² Agetaiyo ali atoa kini toma yakoile pitia enoapa poane takeka epetane takeka takoa wetekakoya mena. Nitameneya kini toma yakoile neme pitia enoapa poane takeka epetane takeka takoa wetekakamene wa Agetaiyo no moa kakapika. ²³ Nipa ali atoamepa one kei piai tiki toa one mana noka kei piai tomotoa tokome toka. One mana no kei piamiki ali atoamepa Agetai no moa wetekakago kei piamekete tiki. ²⁴ Etene nimini ukuno yakoe. Anu agale yakoa motekete no moa wetekakagoke wene tugoa meki-kitipa mea kama piki. Nipa kini poanele-kala toma yakike nami wiane kibu moamukulupa poane ali atoa tua pote atuatiki ta tewitikoa mea kama piki. ²⁵ Etene nimini ukuno, yakoe. Tua pekene ali atoame Akolaline mana noanu tobotobo yakakoa kawatiki tigotoma nome dekanoko. Enilepa wete taatekoa toko. Nitikono, anu tobotobo yatekoi-kiti kamomotekete mea kama poi. ²⁶ Agetai one weneme mea kama noko agomepa one mana noanuka anu weneme meane kama nomotoa toka. ²⁷ Nipa no nepa Ali Yatenane Oyagono, one patu kautakoa kake ali atoa takoa enamene wa moa kakapika. ²⁸ I ukulu yatekimoke wene kainya piameamene. Nimini taatekoa toatekomo ukuno, yakamene. Oloyo tane yene peyame Ali Yatenane Oyago anu tobotobo yakamotekete ²⁹ kiwi oloyo taneka tewitikoa kamo poi. Nipa epetanele toma yawa tukoi yene kamoapa mea kama poi. Poanele toma yawa tukoi yene kamo pokolipa kini poanele-kala toma yakoike nami wiane koiso akoane kibu mou. ³⁰ Noanu weneme padeleka

titiane toamuku. Nipa ali atoa takoane enekilepa Akolaliyo olaukakome oko toane tuku. Nilepa anu wene litiane toamuku. No moa wetekakagono wene pikole-kama tou wane tuku. Nitikuno, kini koiso yakoane ile tadiki wane ikilepa kiyoke-kama tuku.

Yesu Kei Piki-kiti

³¹ Pinali anu wa keido pikenepa nimini ekene wamou. ³² Panagomepa no kei pikoya. Einagome anukumo toawe akedekopa nimini akedekono wene tuku. ³³ Pitia yakatekoi yene Yone kakata kime moa wetekakoli nokoli Yoneyo anukumo toawe akedeko wane uku. ³⁴ Nimo ukuyake padameka no auapea kei piatiki toa mena. Kipa nooke wene tugakoli toane moada wane wene pi-ane tekene Yoneyo anukumo toawe akedekomo wene takakene ukuna. ³⁵ Yone einagomepa labo keneya ali atoa pa takalogakoya. Nitane tokale kime one pake wedia meato wa oneke tegetekapote me me tokoina. ³⁶ Yone einagome anukumo toawe ikilepa pa nami deya akeneya. Agetaiyo tamene wa no yametekana toane toma yakilepa nipa ali atoame no i agopa Agetaiyo moa wetekakago tadeko wa wene tomotoane tuku. ³⁷ Agetai no moa wetekakagomeka anukumo toawe okoya. Kime Agetaine agale yatekileka toamoa one lene timini-pala enekileka toamoa tiki. ³⁸ Agetaiyo moa wetekakago nooke wene tugamekete tekete one agale kime yakoa luamele toamoko. ³⁹ Mea kama poatekomo Akolaline bokuke e wia mekaneya pikono, oi moato wa

kime one boku lewea tuku tokala tiki. Ae, Akolaline bokuke wia mekane yename no ko-kama ak-eneyake kime no wene toamiki. ⁴⁰ Nipa mea kama poono wene piketeke nooke noamadete wakala tiki.

⁴¹ Ali atoame no kei piamikilika kei pikilika nitoa kamotoane pa atiki toane meku. ⁴² Kini tepene piko wene keleyo tetoane enekulu Akolalike wene mekoa meameadiki. ⁴³ Agetai patu kautakoane kakene nukuluka kime no makutukoa moamikino, oneke wene mekoa meameadiki. Ae, panago one wenemedo kiwi mekoita wini nokalepa ke wa makutukoa moi. ⁴⁴ Akolali wa oko agopa odene ago kako. Einagome kiwi kei piamikilika tokamota wa paya nou toa mekete kini kini ete oto wa kei pinali yokala tiki. Nitikino, nooke edoa wene tugadete-pe. ⁴⁵ Kini poanelekala toma yakoilepa Agetai-pala i i wane kiwi akoane wamouno, no i agome kiwi akoane ou wa wene piameamene. Mosese einagopa kiwi mape moatekago wa wene pianeya mekiyake einagome kiwi akoa agale oo. ⁴⁶ Moseseyo one boku-meneke no ko oa wia mekaneya. One wia mekanemo kime yakoa moi tokapa nipa anume ukumoka yakoa moi tokake ⁴⁷ Moseseyo nooke wia mekapianemo yakoa moamikino, anume ukumo edoa yakoa moadete-pe wa Yesuyo oka.

6

Yesuyo Ege Egeta Kadukoa (5,000) Ali

Nee Lawetanemo

(Matiu 14:13-21, Make 6:30-44, Luke 9:10-17)

¹ Nititikaneyake Yesu Galili ue mine eka matanuke ue dipike mea pome mepoka. Eni Galili ue minepa Taibiriase waka ibini akeneya. ² Yesu eni pokalepa ali atoa peya matiyame one litima nokoi. Nipa one padele padele telekole tokome yene tane-kiti epetekakale enekoiya tekete litima nokoi. ³ Nitaneyake Yesu tononopadeke ate lewia pokomepa one tuku kakoa (12) oya-lawe-pala aida witipitoa meka. ⁴ Edelo ago patukane wa ibini akene toge kiatekoi tigotokale enile toka. ⁵ Yesu aida mekome kabe togapia enekale ali atoa obomoa noadete nokoli enekome Pilipipala okome i yene lawetateko neepa manika topo toa motokoo-pe wa yateka. ⁶ Nipa nee moa lawetateka wene tokomeke pa Pilipiyo oatekamo yakademe oka. ⁷ Nitikale Pilipiyo okome ege kadukaka kadapime kadukoa (200) kinado wetekoa palawe wane-kiti motokakolopa adamoo-kale ⁸ yatekome Yesuno oyago pade Aderu Saimone Pitane wamenago einagome okome ⁹ i kako matiyamepa bali palawe wane ko kakoa-pala (5) mou yomo takuta toa pikoa kako. Eniya-mene moa lawetekoloka adamoo. I ali atoa kainya mati mekino, tokamato wa oka.

¹⁰ Eidapa poma piitapeneya. Ali atoa peya pomale meetapemotono toe wa Yesuyo okale mekatapekoi. Nitaneyake ali-kiti mekoi toa oi moteketepa ege egeta kadukoa (5,000) tadiya meadekoi. ¹¹ Yesuyo eina palawe wane-mene e matiyaneke moa Akolali-pala ke wa oa popimotokome poma ludu meetapekoi yene tatikatapeka. Mou yomotaka moa einakale tokale peyame noa

tagatapea kitipu mekoi. ¹² Peyame noa tagatapea kitipu mekoli enekome Yesuyo one oya-lawepala okome padeyaka kateaneya pikayano, nee kugu piko wekotoa moa pikoe-kale ¹³ wekotoa mootapekoi. Nipa bali palawe wane namolo ko (5) kakoa moa lawetekoyake kugu wekotoa moa ua ka katika tuku kakoa (12) mako puputua moa pikoi.

¹⁴ Yesuyo eni telekole tokale enekete peyame ekete i agopa Akolaline agale toawe akademe noateko ago tadeko wa okoi. ¹⁵ Nitaneyake kini Ali Muno kakadete one dekoa monoino wene tokome tonoke wa witimotokome kidene poka.

*Yesu Ue Mine Tali Ludu Yakenemo
(Matu 14:22-33, Make 6:45-52)*

¹⁶ Ta likaka one oya-lawe ue mineke ketipea pekete ¹⁷ ue dipike pogatekoa pote mea Kapaname take poadete pokoi. Ta wete likaka Yesu noameneyake ¹⁸ pupulege mati nokome ue pewikamoa pitikaka. ¹⁹ Nitoa kakaka one oya-lawe ue dipike mea kilomita ko melepu (6) tadiya ponokolipa Yesu ue tali ludu tigotokakoa nokale enekete nenei motokoli okome ²⁰ no nukuno, piti moameo-kale ekete ²¹ nipa ue dipike noke menokoli nome mekale eina eina ue dipi kini mea poatekoita wete eina witapoka.

Ali Atoame Yesu Tuku Tanemo

²² Podolikama oka matanuke kakoina yename eya wa wene taneya. Ete piapa ue dipi odene ika lono nome pika. Yesupa one oya-lawepala eni ue dipike opia mea poameneyano, kinimene kidene mea pekete tadiki wa wene taneya.

²³ Eni wene taneya kakoika ue dipi-kiti Taibiriasse ta pia nekeneya. Nipa Ali Munagome palawe moa ke wa lawetekale ali atoame nakoinata liti nekeneya. ²⁴ Nitaneyake Yesu one oya-laweka meameadekoli enekete Yesu tuku topato wa eni ue dipi-kitike pogatekoa pote mea Kapaneame take pekeneya.

Yesu Onepa Ali Atoa Mea Kama Pomotoa

Toko Nee Wa Adeka Pikome Akenemo

²⁵ Eni yename Yesu eka matanuke tuku toa kawa enekete ekete Tikisa ago ika manipete noka-pe-koli okome ²⁶ etene nimini ukuno yakoe. Kime no tuku toma nikipa, no einagome telekole tokale enekoonakale Akolaline tele patu kautakoa kakome tadeko wa no tuku toma nikiya mena. Pa palawe wane lawetekolu noa tagakoinake ni tuku toma niki. ²⁷ Pa lomuateko nee-kama pupu toa moato wa wene piameamene. Nitamoano, pia kawateko neeka moa nato wa eniya neeke wene piitikaneya meamene. No Ali Yatenane Oyagome lawetateku pekuke uku. Eni pekupa one patu kautakoa kake lawetamene wa Atai Akolaliyo no moa kakapika tokolo ni uku wa Yesuyo oka. ²⁸ Nimo okale ekete kime Akolalingle edoa takako patu-koli okome ²⁹ Akolaliyo moa wetekakale nokou ago nooke wene tugoa meketepa nipa one wene pika toa tekete toikale ekete ³⁰ neke peku pine enoono, padele telekole toa yameano ta. Neeke wene tugamo-toapa edele toa yameteko-pe. ³¹ *Tone kau-mikiti ali piamene ta ludu pima yaketepa maana nee moa noma yakeneya. Nipa Moseseyo a tibu*

pia nekene nee lawetekale noma yakeneya. Eni tanemopa Akolaline bokuke wia mekaneya piko-koli okome ³² nimini ukuno yakoe. Eina tibu pia nekene nee lawetane agopa Mosese mena. Tibu nee eteneyapa Agetaiyo lawetekoya. ³³ Akolaliyo laweteko neepa a tibu mea ketipea nokome ali atoa mea kama pomotoa tokago eni wa okale ekete ³⁴ kamo koniyali wini nee-kama lawetekala toano ta-koli okome ³⁵ ali atoa mea kama pomotoa toko neepa no. Nooke nokagopa kobu tokale mekileka toamoo. Nooke wene tugoa mekagopa ue nodo tokale mekileka toamoo. ³⁶ Ae, kime no enekala toake wene tugamiki. Nipa kipala okouna toa tekete no wene tugamiki. ³⁷ Agetaiyo takoa moa nooke wetekaka peya nooke noi. Nitoa nokoli odene agoka wiane litiamou. Ni edoamo. ³⁸ A tibu meane ketipeane nekenepa anu wene litiane tou wane nokouya mena. No moa wetekakagono wene pika toane litiane tou wane ni nokou. ³⁹ No moa wetekakagome no pa wa wetekakomepa oneme takoa no moa meteka yene odeneka katekameneya peya yopima pone togamotono wene pikome wetekaka. Nipa eni yene peya wipitia ta patakale kamotokamene wa wetekaka. ⁴⁰ Agetaiyo no pa wa eni wetekakilepa one mana no enekete wene tugakoi peya mea kama pomotoa tokome toka. Wipitia ta patakapete eni yene moane kamotokou wa Yesuyo oka.

⁴¹ A tibu pia nekene neepa one wa Yesuyo okale yatekete tekete Yu yename Yesu akoa ko oa kakete ekete ⁴² beita, i agopa Yosepene mana Yesu. One nine etenetapa totome wene tokono, one a tibu

meane ketipeane nuku wapa edekolo oko patu wa ko oa kakoli okome ⁴³ kini kini oa meki ko-pala ete tewitikoa wawe. ⁴⁴ Panago nooke tegetekoa nikilepa one weneme tamele toamoko. Agetaiyo nooke oto limo limo tokolopa nipa namele toko. Nitikolopa wipitia ta patakale takoane kamotokou. ⁴⁵ Akolaline agale toawe akane ali-kitame eya wa wia mekapianeya. Ali atoa peya Akolaliyo mane mane oa olaukoo. Eni wia mekapiane toa Akolaliyo olaukane toa yakoa lukoi peya nooke noi wane uku. ⁴⁶ Enipa panagome Agetaine lene timini enaneya wane ekene wamuku. Akolali-pala kawane nuku ago no odene Agetaine lene timini enoane nuku. ⁴⁷ Etene nimini ukuno, yakoe. Nooke wene tugoa meki peya mea kama poadete tiki. ⁴⁸ Ali atoa mea kama pomotoa toko neepa no. ⁴⁹ Kini kaua-mikiti ali piamene ta ludu pima yakete maana nee moa nakeneya. Eni nee moa noake tukala taneya. ⁵⁰ A tibu pia nekene neepa dikaneya. Panagome eni nee moa nakomepa nipa tukile toamoo. ⁵¹ Pa pia kama poko nee wane ukupa a tibu meane nuku ago nooke uku. Eni nee moa naki peyapa mea kama poadete tiki. Nee na wane meateku neepa anu tigini. Enipa itonoke meki-kiti mea kama pomotoane meadene tuku wa Yesuyo oka.

⁵² Nimo okale e Yu yename ete taka oto taka toa kakete ekete i agome one tigini toto edoa lawetademe okoto patu wa ko oa kakoli okome ⁵³ etene nimini ukuno yakoe. Ali Yatenane Oyago noanu tigini kamateta moa noameneya meketepa nipa kini weneme oyake mea kama poamoi. ⁵⁴ Anu tig-

ini kamateta noai toko agopa mea kama poatekago eni. Dikane ali atoapa wipitia ta patakale takoane kamotokou. ⁵⁵ Anu tiginipa ali atoame noatiki nee eteneya. Anu kamatepa ali atoame noatiki ue eteneya. ⁵⁶ Anu tigini kamateta noai tokagopa no-pala lipukoa meko. Noka one-pala lipukoane meku. ⁵⁷ Mea kama noko ago age-taiyo no moa wetekakolo nekene one patu kautakoanepa meane kama puku. Nitiku toa no noai tiki-kitipa no patu kautakoapa mea kama poadete tiki. ⁵⁸ A tibu mea ketipea nekene palawe wanepa enina. Eni palawepa kini kaua-mikitame nakene maana nee keneya mena. Eni nee noai toake tukala taneya. I nee noai tiki-kitipa mea kama poadete tiki wa Yesuyo oka. ⁵⁹ Yesuyo einaka einamo oa olaukakilepa Kapaneame take losu yapu keneke kakome toka.

Ali Atoa Mea Kama Pomotoa Toko Agale

⁶⁰ Yesuno agale wete yakoa motane yene peya matiyame einagale yatekete ekete i olaukoa oko agale litia tamene poto tokono, teyo edoa yakoa tomotoa-pe wa okoi. ⁶¹ Nimo kō oa kakedekoli Yesuyo tetoa enekome e yene-pala okome anu uku agalekepa wene poaneyā mekete iki-pe. ⁶² Ali Yatenane Oyago no kawane nokouna lono waka-peane atepeane pokolu eneketepa ede wene pioimo. ⁶³ Mea kama pomotoapa Epetane Yominiyo toko. Tigini tele takateko peku-kama nakagopa mea kama pamele toamoko. Ina agale oane metekilepa Yomini patu kautakoa kakete mea kama poatikimo oane metekouna. ⁶⁴ Ae, eni uku

agale yateketeke kiwi padeka-kiti nooke wene tugo meamiki wa Yesuyo oka. Nipa namolo papete oneke wene tugamokoi yeneka one wia tukamotoa meatekagoka i i wa wene toopia mekome tokome ni oka. ⁶⁵ Nitikome okome Akolaliyo ka patekoa nooke wetekako yene odene nooke namele toko wane okounapa enike ekene okouna wa Yesuyo oka.

⁶⁶ Enipete titimoa Yesuno agale yakoa motane yene kainya matiyame Yesu tewitikoa wawa one-pala wa lokoa yawamokoi. ⁶⁷ Nitikolipa Yesuyo one tuku kakoa (12) oya-lawe-pala okome kimeka no tewitikoa wawa poadete iki-pe-kale ⁶⁸ Saimone Pitayo okome Ali Muno ne wawa peketepa toto teeke pomotoa-pe. Mea kama poateko agale pinagopa ne odene toko-la. ⁶⁹ Nepa Akolaliyo onekemo-kama akamotoa takoa moa kakapiane ago tadeko wa totome wene toko-kale okome ⁷⁰ kiwi tuku kakoa (12) ali-kitipa anume takoane motokounake kiwi panagopa iponane peku nakago wa Yesuyo oka. ⁷¹ Eni okapa Saimonane mana Yudase Isekarioseke okome oka. Nipa Yesuyo one oya-lawe tuku kakoa (12) takoa motokome einagoka motaneyake mone yename one wia tukamotoa einagome moa meoo tokale oka.

7

Yesuno Wamene-mikitame One-pala Akenemo

¹ Nititikaneyake Yu yename one wia tukadete tokoli tokome Yesu Yudea ta ludu yawamademe Galili ta ludu pima yaka. ² Einapetepa Yu yene

kini losule tekete aga kelekoa yapu wia toge ki-atekoi tigotokalepa ³ Yesuno wamene-mikitame one-pala ekete tone Galili ta tewitikoa Yudea take poano pa. Neme toma yakolepa neke agale yakoa tiki yename enemotono pa. ⁴ Panagomekiti ibini akene ago meou wa wene pikomempa one toma yakole kebono take yawa paigakoa keneya toamokono, neke ile toma yakepa ta piko peyake keleyo toma poano pa wa Yesupala akeneya. ⁵ Nipa one wamene-mikitika oneke wene tugamekete okoi. ⁶ Nitikoli okome kini toatikilepa kini wene litiapa ipeteka kupeteka tamele tokolo tikino, no pade nitamuku. Anu toatekule taatekoane tuku-petepa opi mena. ⁷ Itono peku noai tiki-kitame kipala kotimi yoa meamele toamoko. Anumepa eni yene kini tikilepa poanele-kama tiki wane akoane ukulu tokome nopala kotimi yoa meki. ⁸ A Yerusaleme togeke kini poe. No pade poamuku. Anu toatekule taatekoane tuku-petepa opi menano, poamuku wa Yesuyo ootokoa ⁹ one Galili take pa eida meka.

Yerusaleme Take Aga Kelekoa Yapu

Wia Toge Kia Mekoita Yesu Nokome Tanemo

¹⁰ One wamene-mikiti wete pote toge lobutupokoli Yesu oneka pokome keleyo poameneya paigakoa keneya poka. ¹¹ Nitaneyake tobou meane Yu yename toge kiko mekete Yesu tuku toa kakete ekete Yesupa edekato-pe wa oa kakeneya. ¹² Nitikolipa pa ali atoa kini kini oboa kakete ekote ekota oi oi wa kakete pade-kitame ekete Yesu einagopa epetanele tokago wa oa wa pade-kitame ekete einagome ali atoa

oa yotokakome toko wa oa taneya. ¹³ Nimo oa kaketeke kini tobou ali-kiti piti motekete tekete Yesu ko keleyo witoa akaya wa mama moa meaneya.

¹⁴ Toge kia meane tiginalo tadiya Yesu tobou losu yapu pokome olaukoa kaka. ¹⁵ Nitikale yatekete e Yu yename ka oa kakete ekete i agopa tone totono pine toa olaukaki ali-kitame olaukameneyake imopa i okono, edoa wene toa okoto patu-kale Yesuyo okome ¹⁶ anu olaukoane ukumopa anu weneme pade titiane wamuku. No moa wetekakagome akoano ta wa okomo-kama oane mekala tuku. ¹⁷ One wene pikole toada wa tiki-kitamepa anu olaukakumopa anu weneme titiane olaukadokoluka Akolaliyo akoano ta wa okomo olaukadokoluka oyake takoa enamele too. ¹⁸ Padago one weneme pademo pademo titia okomepa ali atoame one kei pimotoa tokome ni oko. Ali atoame one moa wetekakago kei pimotou wa wene pia oko agomepa pademoka kapene yokamoa niminimo-kama oa mekala toko. ¹⁹ Moseseyo one totono yametaneyake kiwi padameka litia toamiki. Eni totonodo litikete toi tokapa no wia tukadete wili toamoi tookano, dekolo tiki-pe wa Yesuyo okale ²⁰ peyame ekete nepa teyo wia tukademe wili toa kako-pe. Beita, neeke ipono awinome mekolo teke ni oko-koli okome ²¹ tone ko mea pupu toamateko-peteka padele telekole toane pade ago epetekakoule kime enekoina tekete wene kainya pianeya ko oa kaki. ²² Moseseyo eya wa akeneyake tiki. Kini ali mati opiketepa one kepene teigamotamene wa oa pianeya. Eni oa plane toa litiapa ali matiyane

kepene teigatiki oi ponokolopa kini ko mea pupu toamatiki-peteka teigakina. Nipa Moseseyo one kaua-mikitame tanele litia tokome akene toa tikina. ²³ Nipa Moseseyo akenele tetekamedekolo kini ko mea pupu toamatiki-peteka ali matiyane kepene teigakete pupupa eni tikina. Nitikinano, opi kini ko mea pupu toamatiki-peteka ali pade pupu toane epetekakolu tekete nopala kotimi yoa mekino, dekolo tiki-pe. ²⁴ Padame tanemo pine enameneya kaketepa pa akoa agale wameamene. Pine pitia yakatapea kiyoke-kama toa okala tamene wa Yesuyo oka.

Yesu I Agopa Keraisu Taatekoa Noko Patu

²⁵ Einapete Yerusaleme yene padeka-kitame ekete Yesu i agopa tobou ali-kitame wia tukadete wili toa kaki ago patu. ²⁶ Ekee, i keleyo nome kakome okoyake pademoka topo toa ikile toamikino, tone tobou ali-kitame i agopa Keraisu wa papete ibini oa plane ago taatekoa nekedeko wa wene tiki patu. ²⁷ Beita, i ago one tobotoi ta totome wene toko. Keraisudo taatekoa nokalepa one tobotoi ta i wa padameka wene toamoi wa okoi.

²⁸ Nitaneyake Yesu tobou losu yapu eida pa olaukoa kakome agale telo okome okome kime nopa i ago wa wene toa ni no kawane nokouna ta i waka wene toa iki. Eni wenepa tikiyake anu weneme nokouya mena. No moa oto wetekaka agome niminimo-kama okoyake kime pade one wene toamiki. ²⁹ Wene toamikiyake one wenepa anume tuku. Einago mekota kawane nuku. No ne pa wa oneme no oto wetekakono, einago wenepa

tuku-kale³⁰ one dekoa moadete wili toa kakoiyake one moatekoi-pete wete taatekameneya tokome one dekoa moamokoi. ³¹ Nitikolika eida oboa kakoi-kiti kainya mati Yesuke wene tugakete ekete Keraisu taatekoa nokomepa i agome telekole tokole moa patukademe toko patu. E'e mena wa oneke wene tugakoi.

Yesu Dekoa Motokapomotoa Poyo Yene

Moa Wetekanemo

³² Eida oboa kakoi yename Yesuke einaka einamo oi oi wa okoli Parisi yename yakaneya. Nitaneyake Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitame Parisi yenameka tobou losu yapu yopiane poyo ali-kiti Yesu einago dekoa motokapoe wa moa wetekaneya. ³³ Wetekakoli nokoli Yesuyo okome kipala opiane me me tootokoanepa wakapeane no moa wetekakagoke pou. ³⁴ Pokolupa kime no tukupa teketeke oyake enamoi. No pone kawatekutapa kiwi oyake noamoi. ³⁵ Yesuyo nimo okale e Yu yene kini kini yakate tekete ekete totome tuku toa enamateko takepa maida poademe oko patu. Toto yatene ali atoa Geriki take toa pote mekika i agoka pokome Geriki agale yakoa iki yene olaukapademe okome okoto patu. ³⁶ I agomepa one tuku tekete enamoi wa oa one pone kawateku takeka kiwi noamoi wa toto-pala oa tokono, edemo okome okoto patu wa oa kakoi.

Ue Lene Toa Ue Yokoa Kama Poatekomo

³⁷ Toge kikoa mea wipititapeane-pete Yu yename kini tobou kakoa kiatekoi toge eni kia peya takakoi. Nitikolipa Yesu oneka nome

kakome agale telo okome okome ue nodome tuki-kitipa ue noukete nooke note nonamene-ye. ³⁸ Akolaline bokuke papete wia mekapiane toapa nooke wene tugoa meki-kiti kini tepenepa ue lene tōa ue-kiti yokoa kama poo wa Yesuyo oka. ³⁹ Nipa oneke wene tugoa mekoi-kitike pene awinome meateka Yominike okome oka. Einapetepa Yesu one pa teleta tootapeneya mekana take wete wa moa kakameneya tokome Epetane Yomini ali atoake wete awinome meameneya.

Ali Atoa Ete Otota Puutakutukanemo

⁴⁰ Yesuyo eni oka agale yakane yene padeka-kitame ekete i agopa Akolaline agale tōawe akatekago taatekoa nekedeko wa oa ⁴¹ wa padeka-kitame ipa Keraisu wa papete ibini oa plane ago taatekoa nekedeko wa oa taneya. Nitaneyake padeka-kitame ekete Keraisu wa papete ibini oa plane agopa Galili ta edoa taatekoa nomotoape. ⁴² One noatekalekepa panagome Akolaline bokuke eya wa wia mekapianeya. Keraisu einagopa Depidi-loeke tawa noo wa oa Depidi meane Beseleme take taatekoa noo wa wia mekapianeya. Enipa totome nimini okoto-pe wa akeneya. ⁴³ Nipa Yesuke e ali atoa ete oto wa puutakutukoa agale tōa kakoi. ⁴⁴ Nitoapa padeka-kitame one dekoa moadete okoiyake padameka dekoa moamokoi.

Tobou Ali-kiti Yesuke Wene Tugamenemo

⁴⁵ Tobou losu yapu yopiane poyo ali-kitipa Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kiti Parisi alikitika koukoa mekoita wakapea nokoli ekete Yesu einagopa dekolo aua noamiki-pe wa okoli ekete

⁴⁶ namolo okoli yakamookoonakamo einagome oa kaka tokolo dekoa moadete poteke wawa nokokoli ⁴⁷ Parisi yename ekete einagome kiwika oa yotokakome toka patu. ⁴⁸ Tobou ali-kiti toto odene agoka oneke wene tugamoko. ⁴⁹ Beita, i oboa kaki ali atoame einagono agale yakoa motikilepa Mosesene totono wene toamekete tiki. Akolaliyo dikane ali atoa poane take pomotoa wako wa Parisi yename akeneya. ⁵⁰ Nimo okoli kini yagono ago pade Nikodimasi namolo Yesu mekata pekene agome e yene eya wa yakaneya. ⁵¹ Tone totono litiapa panagono koiso akakete eya toamoko-pe. Pinali one kei pikome okomo wete yakameneyake neke tanele ile tadeko wa totome akoa agale oko patu. E'e mena wa Nikodimasiyo okale ⁵² e yename ekete neka Galili ago kake teke ni oko-pe. Akolaline boku moa lewea oi moamene. Nitikepa Akolaline agale toawe akane ago odeneka Galili take taatekoa noamead-eko wa wene too wa oomotekete ⁵³ kini kini yapu yapu tadoa pootapeneya.

8

Parisi Yename Motane Atoa Eko Ali-pala

Koua Pitikale Enekete Tanemo

¹ Nitaneyake Yesu Oliwe-pini tonoke pome ate lewia mepoka. ² Wa podolikama likonu witia tobou losu yapuke pome kapokale ali atoa peya one kakata obomoa note kakoli witipitoa mekome olaukoa meka. ³ Nitoa mekaka Mosesene totono pine toa olaukane ali-kitame Parisi ali-kitameka atoa pade Yesuke lia aua nokoi. Nipa motane

atoa eko alike pokome koua pitikale enemotekete aua nekete e yenane lene yoto moa kakakoi. ⁴Nitikete ekete Tikisa ago i atoame eko alike pome koua pitikale totome enekoo. ⁵Moseseyo one totono yametekomepa dikane atoa kueme k̄aua wia tukakala tamene wa akeneyano, opi neme edemo oo-pe wa yatekoi. ⁶Nipa Yesu natemo omotadiya wa kakete pa likoa enekete okoi. Nitikoli Yesu one keti itonoke waliketikakome kadapi yoname olea adekoa meka. ⁷Nittoa mekale e yene pa eida kakete yaka yaka tokoli Yesu mukiti k̄iyotokakome okome kiwi pake poanele toamoko ago kako patuno, einatoa kue moa pitikoa witikilepa einagome titia tomotoane uku wa ootokoa ⁸wa keti itonoke walikitikakome olea adekoa meka. ⁹Nitikale e yene odene odene wa katepita katepita toa pekete ada-kiti namolo kakoa pokala tokoi. Nipa Yesu einatoa-pala pa kamotoa pootapekoi. ¹⁰Nitikoli Yesu wa mukiti k̄iyotokakome enekale einatoa odene kakedekale enekome okome ne akoka okoina yenepa dekoti-pe. Ne poanele tadekono, kibu mou wameneya wakoti-pe-kale okome ¹¹kamo koniyali padameka no akoka wamokoi-kale okome noanumeke ne poanele tadeko wane akoane wamuku. Neke poanele tokole wake wawano pa wa oka.

Yesuyo Itonoke Meki-kiti Pa Takakoya

¹²Nititikoa Yesuyo e yene-pala agale pade okome okome nopa itonoke meki-kiti pa takakuya. No litima niki-kitipa yomiyomu keneke yawamekete ali atoa mea kama pomotoa toko pa keneke yawa meoi-kale ¹³e Parisi ali-kitame

ekete pinali neke wa kei pikopa winipa pa okokoli okome ¹⁴ pinali anu wa kei pikeneka nimini uku wane uku. Noanu kawane nokounata wa pone kawatekuta pinali anu wene tekene ni uku. Nitikuyake no kawane nokounata wa pone kawatekuta kime pade wene toamiki. ¹⁵ Kimepa panagome tanemo pitia yakatekoa ile tadeko wa akoa ikilepa kini kaua-mikitame toma nekenele tiki. No pade nitamekene ali atoame tanele ile tadiki wane akoane wamuku. ¹⁶ Ali atoa kini tanele pitiane yakatekoane ile tadiki wanedo akoane ekenepa pine toane ou. No moa wetekakago Agetaiyo no auapekala tokolo tekene ni uku. ¹⁷ Kini totono wia mekane bokuke eya wa wia mekanemo kiwi wene takakene uku. Takutamedo padele tokale enoa nekete i i wa odene kotuta kakoa eketepa nimini ekete oi. ¹⁸ Nipa pinali anu wa kei plane uku. Agetai no moa wetekakagomeka no kei pia toko. Agetai totame odene kotuta kakoa oko wa Yesuyo okale ekete ¹⁹ neketai edekato-pe-koli okome kime no pade wene toamoa Agetaika wene toamoa tiki. Kime no wene toi tokapa Agetaika wene toi toka wa Yesuyo oka.

²⁰ Yesuyo nimo ikilepa tobou losu yapu keneke losu kue pitikoai tane mete pianeya liti kakome olaukoa oka. Nitikalepa padameka one dekoa moamokoi. Nipa one moatekoi oi wete ponameneya tokome dekoa moamele toameneya.

One Poatekouta Kiwi Oyake Noamoi

Wa Yesuyo Akenemo

²¹ Yesuyo eya waka oka. No ita tewitikoane puku. Pokolupa kime no tuku toa teko tokale wakete kini poanele pa etepea toma pote tukala toi. No poatekuka kiwi pade namele toamoko wa Yesuyo oka. ²² Nimo okale e Yu yene oote tekete ekete i agome one poatekuka toto pade namele toamoko wa okopa pinali one wa wia tukatekomo okome oko patu-koli okome ²³ kipa kini pine taapa keti itono lono. Noanu pine taapa ate tibu lono. Kipa kinikaua-mikitane peku noa tiki. Noanupa eni peku noane toamuku. ²⁴ Kini poanele pa etepea toma pote tuoi wane okouna toa taatekoa tuutapeoi. Nipa nopa i ago tadeko wa wene toameketepa nitoi wa oka. ²⁵ Nimo okale ekete nipa nepa ali te-pe-koli okome namolo titikene nopa i ago wane okala tokounapa einago eni. ²⁶ Kini toma yakoinakale pitiane yakatekoane ile tadiki wane akoane oatekumo-kiti ete pa piko. Nitikoyake anu weneme pademoka wamuku. No moa wetekakagome pine toa yameteka toane itonoke meki yene-pala toaweane oadene tuku. Einagomepa niminimo-kama okolo uku wa Yesuyo oka. ²⁷ Nitikalepa oneketaike okono wene toamokoli okome ²⁸ no Ali Yatenane Oyago moa yomoke wia dekoa ate kamotokatekoa kakete ae no i agopa eina noatekago tadeko wa wene toa eya waka wene toa toi. No einagome padeleka one weneme toamokome oneketaiyo olaukakana toa-kama oa mekala tokome tadeko wa wene toi. ²⁹ No moa wetekakagopa nopala odenekata yako. One wedia memotoane toateku toane-kama tukulu tokome toko. Nipa nepa egetiniya yamene wa no tewitikamoko. ³⁰ Yesuyo nimo oa kakaka e

yene kainya mati oneke wene tugakoi.

Eberameke Tagene Yeneke Akenemo

³¹ Yesuyo oneke wene tugakoi yene-pala okome anume oane meteku agale yakoa teketepa nipa anu oya-mikiti etene meoi. ³² Nipa anu agale pine i i wa wene tootapea mekete tekete namolo egetiniya meake peku mati-kiti latioi. ³³ Yesuyo nimo okale ekete totopa Eberameke tagene yene. Mone padane yapuke egetiniya mekileka toamoko. Nitikono, toto egetiniya-kiti namolo meake peku mati-kiti latioi wapa dekolo oko-pe-koli okome ³⁴ nimini ukuno yakoe. Poanele toma yaki-kitipa kini poanele tikileme pine yene kiwi moa kautako. Nitikolo egetiniya meane tetepo taneya meki. ³⁵ Egetini ago pade one egetekagono yapu eida mea kawamokoyake yapu pinagono mana eida-kama mea kako. ³⁶ No yapu pinagono managome kiwi egetiniya-kiti peku lawetekolupa nipa etene peku mati-kiti latioi. ³⁷ Kipa Eberameke tama nekeneyano wene tuku. Eberameke tagene yenameke no wia tukadete tiki. Nipa anu oane meteku agale kini tepene alateko pake piamokolo ni tiki. ³⁸ Nopa Agetai-pala opiane kakene enoane yakoane tokou toane ukuno, kipa kiniketaiyo peku lawetekale noa toma yaki wa Yesuyo oka.

³⁹ Nimo okale one-pala topo takakete ekete toneketaipa Eberame-koli okome kipa nimini Eberameke tagene yene kawei tokapa nipa Eberameyo toma yakenele toi tokake ⁴⁰ no wia tukadete iki. Nipa Akolaliyo one nimini peku lawetekome oka toane niminimo-kama oane meteku agoke wia tukadete iki. Eberameyo

niminimo akene ali-pala enile toameneya. ⁴¹ Ae, kiniketaine peku noa tiki wa Yesuyo okale ekete toneketaipa Akolali. Panago mena. Toto pade pakeleya-kiti mena-koli okome ⁴² kiniketaido Akolali too tokapa nooke wene mekoa meoi toka. Nipa Akolaline yono kounoke kawane nokolu tokome nitoi toka. No nikilepa anu weneme noamokou. Akolaliyo pa wa wetekakale nokou. ⁴³ No nitane ago anu oane meteku agale dekolo wene toamiki-pe. Anu oane metekumo yakoa moamele toamokolo ni wene toamiki. ⁴⁴ Kipa kiniketai Setanuno mana-mikiti. Kiniketaine wene pikole-kama toada wa wene pia meki. Tititikakome einagome ali wia atukama nekeneya. Einagopa nimini patu kautakoa kawamoko. Nimini peku nakileka toamoko. Onepa kapene wakoa oko ago. Oneke-kama kapene wakoa iki agale alama noko. Nitikono, kapene wakoa ikilepa one tepene meane toakama yawa oko. ⁴⁵ Noanumepa niminimo-kama ukulu tekete no i agome nimini oko wa nooke wene tugamiki. ⁴⁶ No i agome poanele tokale enekou wa teyo oo tokolo-pe. Padameka wamoi-li. Nipa niminimo-kama ukulupa ipa nimini oko wa dekolo wamiki-pe. ⁴⁷ Akolaline mati-kitame one agale yakama piki. Kipa Akolaline mati-kiti mena. Nitikono, one agale yakamiki wa Yesuyo oka.

⁴⁸ Nitikale e Yu yename ekete nepa mone Sameria take agono, neeke ipono awinome mekale wini oko. Enipa totome nimini okoto-pe-koli okome ⁴⁹ nooke ipono awinamoko. Noanumepa Agetai kei plane ukuyake kimepa no taumada

toa iki. ⁵⁰ Nitikipa no kei piati wane none wamuku. Panagome pade no kei piai toko. Einagopa peyame tikile pitia yakoa kini tanele ile tadiki wa pine toa akako. ⁵¹ Etene nimini ukuno yakoe. Anu uku agale yakoa tiki-kitipa tua pote atuameneya pa mea kama poadete tiki-kale ⁵² e Yu yename ekete neeke ipono awitadekono wene totome toko. Neke agale yakoa tiki-kiti tua pote atuameneya pa mea kama poadete tiki wapa oko. Beita, Eberameka tua Akolaline agale papete toaweaa akane ali-kitika tuma-kala note taneyake oko. ⁵³ Tone kaua Eberame wete tuaneyano, one kakene toa ne moa patukoa ako kake okope. Akolaline agale papete toaweaa akane alikitika tuutapeneyake oko. Ne ali latike okope-koli okome ⁵⁴ pinali anu wa keido pikenepa nipa pata pamo ekene tou. No kei piai toko agopa Agetai. Einagopa kini Akolali wa ikiyake ⁵⁵ one wene toamiki. Nitikiyake one wenepa anume tuku. Onedo wene toamuku wane ou tokapa nipa kime kapene wakoa iki toane ekene tou tokake one wene toane oneme okole-kama yakoaane tuku. ⁵⁶ No nokoule enademe tokome kini kaua Eberame wedia kolotine meaneya. Nokoule enekome wene yaapeneya meaneya wa Yesuyo oka. ⁵⁷ Nitikale e yename ekete nepa opitikaneyake mali ege odepetaka kadukoa (50) wete ponameneyake okono, Eberamepa neme edoa enoa oko-pe-koli okome ⁵⁸ etene nimini ukuno yakoe. Eberamepa wete opiameneyake no pa meane kama nuku wa Yesuyo oka. ⁵⁹ Nimo okale e Yu yename i ago wiato wa kue katekamotokoli Yesu paigakoa keneya pome tobou losu yapu

wawa poka.

9

Leneta Lianeya Oplane Ago Epetekanemo

¹ Yesu kutu ponokomepa leneta lianeya oplane ago pade enema ponoka. ² Einagopa Yesuno oyalaweme enekete ekete Tikisa ago i ago leneta lianeya mekopa dekale taneya patu. Etene niname poanele tokoli taneya patu. Pinali one poanele tokale taneya patu-koli okome ³ etene ninameka einagomeka poanele pade toamokoiyake Akolaline telekole winagoke witalakale enekamotoa ni taneya. ⁴ Lou pa kakolopa no moa wetekakagono pupu totome takama pamedeko. Ta likalepa padameka one pupu oyake takamele toamoo. ⁵ Itonoke pa yawane mekenepa ali atoa peya pa takama pukuya wa Yesuyo oka. ⁶ Nimo ootokoa itonoke tekeliyu tooketikoa tekeliyu kakene itono wane moa kege latia einagono lenetake yotokaka. ⁷ Nitikome okome ne ue Siloame mineke poke kege koba wa wetekakale pokome leneke kakene kege komotokome leneta kikatapeneya wakapea nekeneya. (Tone agaleke Siloame wapa moa wetekaneya wa ekete oo.) ⁸ Nitikale one yenameka one namolo padeya-kiti oia moa mekale enekoina ali atoameka einago enekete ekete i agopa ina namolo padeya-kiti oia moa mekanakago patu wa akeneya. ⁹ Nitikoli padekame ekete eno, einakago i noko-koli wa padekame ekete einakago mena, one keneya ago i noko-koli einagome okome no einago i

nuku-kale ekete ¹⁰ neke leneta edoa epetekaneya-pe wa okoli okome ¹¹ Yesu wa ibini iki agome itono wane moa kege latia anu lenetake yotokoa wetekakome okome ue Siloame mineke poke kege koba wa wetekaka. Nitikale pone kege kogulu anu leneta kikatapeneya wa akeneya. ¹² Nitikale ekete einagopa manika kako-pe-koli okome agopa tokono, manika patu wa akeneya.

Parisi Yename

Leneta Lianeya Mekanakago Pitia Yakanemo

¹³ E yename leneta lianeya mekanakago Parisi ali-kitike aua pekeneya. ¹⁴ Yesuyo itono moa kege latia einagono leneta epetekakilepa Yu yenane ko mea pupu toamatekoi-pete toka. ¹⁵ Einago nokale enekete Parisi yename one leneta edoa epetekaka-pe wa yatekoli okome anu lenetake kege yotokakale kege kootokoanepa opi enamele toko-kale ¹⁶ Parisi ali padeka-kitame ekete tone ko mea pupu toamateko-pete kekanele eni tokano, einagopa Akolaliyo moa wetekakago mena-koli padeka-kitame ekete enika eni telekole tokolepa poanele tokagome edoa tomotoa-pe wa akeneya. Nitoapa ete oto wa puutakutukoa agale toa kakoi. ¹⁷ Nitoa leneta lianeya mekanakago wa yatekete ekete einagonomo neme edemo wa akako-pe wa yatekoli okome einagopa Akolaline agale akako ago toko-la wa akeneya.

¹⁸ Leneta lianeya opianeyake opi enamele toko wa einagome okaleka e Yu yename yakoa moa-madete wakoi. Nitoapa einagono etene nineta noe wa agale oa wetekakoli nokoli yatekete ekete ¹⁹ i agopa kini mana-pe. Kitame opia pitikaketepa

leneta lianeya opikoiya-pe. Opi wa edoa lene epetekaneya meko-pe-koli ekete²⁰ winagopa tone mana. One leneta lianeya opikooya. Enido wene tokoyake²¹ one leneta epetekanele wene toamoa one leneta epetekane agoka wene toamoa toko. Winago wetinagoke taneyano, one-pala tanemopa one oademe tokono, kini pitia yakoe wa akeneya.²² Nipa Yu yenane tobou ali-kiti piti motekete akeneya. Eni tobou yename wetena oi pedoa pikete ekete Yesu einagopa Keraisu wa papete ibini oa plane ago taatekoa nekedeko wa okoi-kitipa losu yapuke wa noamomotato wa oi pedoa pianeya.²³ Nitaneyake einagono etene ninetame ekete one wetinagono, one pitia yakoe wa etene niname akeneya.

²⁴ Nitikoli wa lokoa Parisi ali-kitamempa leneta lianeya opianeya mekanakago ne no wa kayo oa motekete ekete Akolaliyo yakakoa nimini oano ta. Neke leneta epetekakagopa poanele tokagono wene totome toko-koli okome²⁵ one poanele tokago patu. No wene toamuku. Eni wenepa toamukuyake namolo leneta lianeya mekounake opi leneta epetekakaneya kakuno wene tuku-kale ekete²⁶ oneme edele toka-pe. Neke leneta edele toa epetekaka-pe wa yatekoli okome²⁷ anumena namolo okouna yakamoake wa dekolo yateki-pe. Kimeka one agale litia too wa wene pikete iki-pe wa okale²⁸ poanemo oa kakete ekete nepa eni pa agono agale litia tokoyake totomempa Mosesene totono litia toko.²⁹ Akolaliyo Mosese-pala ko oa kakeneyano wene totome tokoyake eni pa agopa one kawa noko lonoka totome wene

toamoko-koli okome ³⁰ ae, kime einago akakipa no wene kainya piko kakina. Einagome anu leneta epetekakaleka one kawa nekene lono pade wene toamekete iki. ³¹ Akolaliyopa poanele toma yaki-kitame kowitoa ikimo yakoa toamoko. Nitikoyake one wene pikole toada wa oneke nate wene pia kowitiki-kiti kini kowitoa ikimo yakoa toko wa totome wene toko. ³² Itono tibuta latiane-peteka opika leneta lianeya opiane agono lene epetekakaneya wa akenemo padameka yakameneya. Namolo yakamokoonakale einagome titia toko. ³³ Einagopa Akolaliyo moa wetekamoo tokapa enilepa oyake toamoo toka wa ena leneta lianeya mekanakagome okale ³⁴ e yename agale topo takakete ekete nepa poaneleke alaneyake toto moa olaukade oko-pe wa ootokoa einago dekoa moa losu yapu akolono pitikapaneya.

³⁵ Einago losu yapu akolono moa pitikaneya wa okoimo Yesuyo yakatekoa pome kotukome okome nepa Ali Yatenane Oyagoke wene tugako-pe-kale okome ³⁶ kamo koniyali winagoke wene tugoane meouno, one te-pe wa yatekale okome ³⁷ einagopa neme wete enekona. Opi neta ko oa kako-kale okome ³⁸ Ali Muno neeke wene tugaku wa neuwe tukupia one kei pia kaka. ³⁹ Nitikale Yesuyo okome itonoke nikilepa ali atoa takoane enoane akadene nokou. Nipa leneta lianeya meki-kiti epetekoane ni leneta kianeya meki-kiti leneta likoane toadene tekene nokou wa oka. ⁴⁰ Yesuyo nimo okale yatekete one-pala eida opia kakoi Parisi ali-kitame ekete tone lenetaka lianeya kakolo oko-pe-koli okome ⁴¹ kini

lenetado lianeya kaketepa nipa kini tiki poanele wene toamekete tiki. Eniledo wene toamekete tik-ilipa koiso akoane oateku pade piamoko. Leneta liameneya mekete oyake enamele toko wa ik-ili yatekene tekene kini poanele tanepa wene teketeke tadikino, koiso akoane oateku pade pa piko wa Yesuyo oka.

10

Sipi Sipi Kai Talo Agoke Peda Akenemo

¹ Yesuyo okome okome etene nimini ukuno yakoe. Panagopa sipi sipi kai-kiti kolago taneya kakita kago pikaneta noameneya eko pata paigakoa lewia nokomepa nipa sipi sipi kai-kiti kode mou wa wene pia noko. ² Kago pikaneta noko agopa sipi sipi kai-kiti talo tokago eni. ³ Einago nokolo kagoke payaponago kako agome kago pekakolo lobutunoko. Nitoa lobutua kakome okolo sipi sipi kai-kitame yakakoa mekili kini ibini odene odene wa oa moa akolono aua poko. ⁴ Nitoa peya akolono aua pomepa one namolo kawa pokolo one sipi sipi-kiti kawatuku pitoa pokala tiki. Nipa talo tokagono tobotobo yatekete tekete one pokoka litima piki. ⁵ Nitikiyake mone pade ago nokolopa litima poameneya paka pitoa piki. Nipa mone pade ali-kitane tobotobo wene toamekete tekete pitoa piki wa Yesuyo oka.

⁶ Yesuyo nimo pedoa okalepa e yename ike oko wa wene tokoiya mena. ⁷ Nitoa agopa moa mekoli Yesuyo lokoa okome okome etene nimini ukuno yakoe. Sipi sipi kai-kiti kolago taneya kakita lobutatiki kago keteponopa no. ⁸ No wete

noameneyake pade ali-kiti nikilepa sipi sipi kai-kiti kode moato wa noai taneya. Nitaneyake sipi sipi kai-kitame kini agale yakameneya. ⁹ Sipi sipi kai-kiti kolago taneya kakita lobutatiki kago keteponopa no. Ali atoa anu kawane eni note lobutunokoli pawe toane mou. Nitikolupa akolono wititapekete pote nee noa yawa kawa oto wa lobutunokala toi. ¹⁰ Kode ago nokomepa eya kuya kode moa ali wia atukoa enika enile-kama toademe noko. Nitikoyake noanu nekenepa ali atoa mea kama pomotoane tekene nokou. Nipa pewe wia tagatapeneya mea kama pomotoane tekene nokou.

¹¹ Nopa sipi sipi kai talo toane epetekaku ago. Talo toa epetekakagopa sipi sipi kai-kitike tuademe toko. ¹² Ipa kue moadene tuku wa talo tokagomepa eya toko. I sipi sipi kai-kitipa one mena wa talo toa mekome enekolo lene plane tue tubeyame sipi sipi kai-kiti wia noademe nokolo enekomepa sipi sipi kai-kiti tewitikalogoa pitoa poko. Nitoa pitoa pokolopa tueme sipi sipi kai-kiti deka deka toa wia noa tadekatapeko. ¹³ Einagopa kuke-kama wene piitikaneya mea talo tokome tokome sipi sipi kai-kiti mama moameneya pitoa poko. ¹⁴ Nopa sipi sipi kai talo toane epetekaku ago. Anu sipi sipi kai-kiti wene taneya meku. Anu sipi sipi kai-kitame no wene taneya meki. ¹⁵ Nipa Agetaita tone wene toko toa anu sipi sipi kai-kiti tone tone wene toa meko. Nitoanepa anu sipi sipi kai-kiti talo toane meane tuou. ¹⁶ Anu sipi sipi kai padeka-kiti anu kolago tukuta wete koukoa note kawamiki. Eni sipi sipi kai-kitika oto auane namedeku. Nitikolupa anu agale yakakoa

meoi. Nipa kiwi talo tuku ago nooke-kama lukoa meoi. ¹⁷ Agetaiyo no wene taneya mekilepa eya toatekuleke toko. Kamoane poadene tekene anu sipi sipi kai-kiti talo toane meane tuou. ¹⁸ Padameka no oyake wia tukamatikiyake pinali anu weneme tuou. Tukileka kamoane pikileka anu weneme tuku. Nipa Agetaiyo ta wa oka tokolo tuku wa Yesuyo oka.

¹⁹ Yesuyo eni okagaleke e Yu yene ete oto wa puutakutukoa agale toa kakoi. ²⁰ Nitoa kainya matiyame ekete oneke ipono awinome mekome leau akakolo ni okono, one okomo yakamatoe wa okoli ²¹ pade-kitame ekete ipono awitane agomepa enika eni agale oyake amele toamoko. Leneta liane agopa iponame one leneta edoa kikakamotoa-pe wa okoi.

Yu Yename Yesu Kote Moa Wakenemo

²² Yu yename tobou losu yapu kago peane oi pikoa mekete toge kia meaneya. Niti tane tokenemene pakeke nitaneya. ²³ Eni toge kia mekoipete Yesu tobou losu yapu nokomepa Solomono wa yomini kayo oa ibini akene lono eida yawa meka. ²⁴ Nitikaka Yu yene Yesu kakata koukoa nekete ekete neme toto wene kainya pikoa-kala mekona, nepa Keraisu wa papete ibini oa plane ago tadekalepa wete toawe a-na wa okoli okome ²⁵ namolo toaweane okounake nooke wene tugoameamiki. Agetai patu kautakoane kakene toma yakule kini leneme enekipa nopa einakago tadeko wa kime wene tomotoane tukuyake ²⁶ nooke wene tugoameamiki. Kipa anu sipi sipi kai-kiti toamekete tekete ni wene tugoameamiki. ²⁷ Anu

sipi sipi kai-kitamepa anu tobotobo yatekala tiki. Nitikino, anu sipi sipi kai-kiti i i wane wene taneya meku. Nitikulu tokome no litima niki. ²⁸ Anu eni sipi sipi kai-kiti atua poameneya mea kama pomotoane tuku. Nitikuno, padameka anu yono tatonoke odoa moamele toamoko. ²⁹ Eni yene nekeno, talo toano ta wa no metekago Agetaiyo ete yene peya moa patukoa ako kako. Nitane agono yono tatonoke padameka sipi sipi kai-kiti odoa moamele toamoko. ³⁰ Agetaita tone odene wene pia liputakutukoa meko wa Yesuyo oka.

³¹ Yesuyo nimo okale yatekete e Yu yename i ago wiatoe wa kue wa katekamotokoi. ³² Nitikoli okome Agetai patu kautakoane kakene ele kule epetekoane tikilepa kiwi kakakoane tokounano, edele tokounakaleke no wia tukadete kue katekamotiki-pe-kale ekete ³³ neke epetekoa tokanakaleke pade ne wiadete kue katekamotokoya mena. Nepa pa agomeke Akolali latike okanano, Akolali-pala tea agale eina okanakamoke ne wiadete toko-koli okome ³⁴ *kipa Akolaline yagono-mikiti wane okou* wa Akolaliyo akenemo one bokuke wia mekaneya piko. Enipa nimini ukutu-pe. ³⁵ One agale oa metekale yakane yenepa Akolaline yagono-mikiti wa eni wia mekaneya piko. One bokuke wia mekane agalepa niminimo-kama wia mekane agaleno, padame pademoka oyake katekoa wawamele toamoko. ³⁶ Akolaline mana kaku wane ukulu kime ekete enipa Akolali paya tetepo takake oko wa iki. Nipa Agetaiyo onekele-kama takamotoa takoa moa wetekakale nokou agoke ikino, dekolo iki-pe. ³⁷ Agetaiyo ta wa okale-

kitido tagoane toameadekolupa nipa nooke wene tugameamene wane uku. ³⁸ Nipa oneme ta wa okole-kama takama yakeneke uku. Enipa nimini oko wa anu uku agale yakoa moameketeka anu toma yakule-kitike wene tugoa meamene. Nitoa wene tugoa meketepa nipa Akolali noo-pala lipua mekolo nopa one-pala lipuane mekuno wenepa toi wa Yesuyo okale ³⁹ e Yu yename one wa dekoa moadete wili toa kakoli paka petoa poka.

⁴⁰ Nitoapa wakapea pome Yodane ue ketoa Yoneyo pegetoa ali atoa ue motokoa kakana lono enika pome mepoka. ⁴¹ One eni pome mepokata ali atoa peya mati nekete ekete Yone einagomepa ipa Akolaline tele patu kautakoane kakene tuku wa padele telekole toamokanake i agonokemo akakana-kama nimini akedeko wa okoi. ⁴² Nitoapa e ali atoa kainya mati einata einapete Yesuke wene tugakoi.

11

Lasarusi Tuaneyake Moa Kamotokanemo

¹ Besani take eya ago Lasarusi one lainatoata Maria Masata-pala meaneya. Einagopa eida yene pia meaneya. ² Eina yene tane agono lainatoa Masayo padeya kalono taneya Yesuke pekoa yotokatekoa one kawata pinatoa one pineme kogane atoa. ³ Laine ago yeneme tuupitakale one lainatoatame Yesuke agale oa wetekakete ekete Ali Muno neke oya patu plane ago opi yene pia meko wa agale oa wetekaneya. ⁴ Einago tuko wa akedekoli yatekome Yesuyo okome yene taneya piake tuamoo. One yene tokopa ali atoame Akolali

kei pimotoa tokome toko. Ni Akolaline mana no one patu kautakoane kakene tokoule enekete noka kei pimotoa tokome toko.

⁵ Yesuyo Masa wamena lainago Lasarusi toa wene mekoa meaneya. ⁶ Nitaneyake Lasarusi yene pia meko wa akedekoli yatekome one mekata ta takupeta patamotoa pa eida meka. ⁷ Nititikoa one oya-lawe-pala okome Yudea take wakapea pato-kale ekete ⁸ ekee, Tikisa ago nepa ikonona pakedopa ne wiadete Yu yename kue katekamotokoina take wa poade oko-pe-koli okome ⁹ eeno, pou toe. Ta pataka abuna lou nome kakome yateta matai teteponome wa keika ponome kakala toko. Nipa lou pini tuku kakoa (12) ponokala toko. Enipa nimini ukutu-pe. Panago loyo yawa mekomepa lou pa enoa yakome tugala toamoko. ¹⁰ Nitameneya yomiyomu keneke yawa mekomepa one poka ka ludu pa takatekoya toamokolo tokome tugala toko wa Yesuyo oka. ¹¹ Nimo ootokoa kakome okome tone oyago Lasarusipa pa atu pitikome tokono, kamotokapuku-kale ¹² one oya-laweme ekete atu pia meapa one weneme latoa poademe toko wa okoi. ¹³ Nipa Lasarusi tukome toka wa Yesuyo okome okoyake o yename wene toamekete okoi. ¹⁴ Nitikoli Yesuyo keleyo okome okome Lasarusi tukome toka. ¹⁵ No ita nepiane mekakoa einago tukome tokano, ke wane wediane meku. Nipa kiwi nooke wedoa wene tugamotoane tekene wete poameneya nepiane mekuno, opi one tuaneya pikota pato wa okale ¹⁶ eya ago Tomasi one pade ibini Didimasi wa okala tane agome

one oya-lawe-pala okome Besani take Yesu-pala tukete tupatono, one-pala opia patoe wa oka.

¹⁷ Yesu Besani take pome kakome yatekale Lasarusine tigini kota keneke moa piitikaneyake ta tuyono-peta lia patakala toka wa okoimo yateka. ¹⁸ Besani taapa Yerusalemme ta liti plane ta. Eni taata pake kilomita tebolo tadiya pianeya. ¹⁹ Masa Mariatane lainago tukome tuaneyake ete Yu yene kainya matiyame kini wene epetekadete Besani take tumai menaneya.

²⁰ Yesu noko wa okoimo yakamotokome Masa pome Yesu kotupaneya. Nipa Maria yapu memotoa wawa pome kotupaneya. ²¹ Nitoa kotua enekome okome Ali Muno nedo ita wete noke meoo tokapa anu anai ago tuamoo toka. ²² One tuaneya pikoyake neme oa kowitikolekama Akolaliyo yakoa tokono wene tuku wa Masayo okale okome ²³ neke anai tuake kamo pookale ²⁴ einatoame okome nimini wini oko. Wipitia ta pataka-pete Akolaliyo tuane ali atoa moa kamotokakalepa anu anai agoka kamo poowane wene tuku-kale okome ²⁵ nopa tuane ali atoa moane kamotokakuya. Ali atoa mea kama pikilepa no patu-kama mea kama piki. Nooke wene tuganeya meki-kiti tuake mea kama poadete tiki. ²⁶ Nooke wene tugo mea no patu kautakoa kakete mea kama piki-kitipa tua atukileka toamoi. Ina okouna agalepa no i agome nimini oko wa wene toko-pe wa okale okome ²⁷ eeno, winimopa nimini oko. Ali Muno, nepa Keraisu wa papete ibini oa plane ago. Akolaline mana noo wa oa plane ago ne taatekoa nekedeko wa Masayo oka.

Yesuyo Komo Oa Kakome Akenemo

²⁸ Nimo oomotokome Masa wakapea wame-natoa Maria mekata ete keneya kakome oi oi ootokoa okome Tikisa ago wete nokome ne noo wa akapa wa wetekakolo nuku wa okaka ²⁹ Maria wete kamokoa Yesu mekata noka. ³⁰ Yesu Besani take wete nome kawameneya Masayo one kotua enepokata eida pa meka. ³¹ Maria wete kamokoa pokale enekete one wene epetekadete tumai menane yename pato wa litima nokoi. Nipa laine ago pipane kotake komo opademe toko wa wene pia nokoi.

³² Maria Yesu mekata eni nokome one kawane aua pitakome okome Ali Munu anu anai agopa wete tuameneyake nedo ita noke meoo tokapa tuamoo toka wa oka. ³³ Nimo ootokoa komo oa kawa ni one-pala opia nokoi Yu yeneka komo oa kawa tokoli enekome Yesu tepe we tokome wene keda mati taneya kakome okome ³⁴ one tigini maida pipokoi-pe wa okale ekete Ali Munu ne noke enenoo-koli ³⁵ Yesu komo loba pitikaka. ³⁶ Nitikale enekete e Yu yename ekete i agopa Lasarusike wedoa wene mekoa meaneya tadekono, enoe wa okoi. ³⁷ Nitoapa padekakitame ekete i agomepa eina leneta lianeya meane agono leneta epetekakanano, ina Lasarusi wete tuameneyake noo tokapa oyake tuamomotoo toka wa okoi.

Yesuyo Lasarusi KamotoKANemo

³⁸ Yesu wa ela mati tokale Lasarusi pipaneta poka. One eni pipaneta kota kabunupa kue makai matiyame ketekaloganeya. ³⁹ Yesu eida pome kakome okome kue ete moa pedeka wa

okale tuane agono laine Masayo okome Ali Muno einago tuutukaneyake ta tuyono-peta lia patakala taneyano, kotimi too wa okale okome ⁴⁰ dekoloko-oko-pe. Nepa nooke wene tugoa mekepa Akolaliyo padele telekole tokale enoo wane okouna wene kayapeaneyake kake oko-pe wa okale ⁴¹ pade-kitame kue ete moa pedekakoi. Nitikoli Yesuyo a tibu enekakome okome Atai anume kowitoane ukule neme wete yakoa tokono, ke wane uku. ⁴² Anu kowitikulekama neme yakoa tokono wene tekene uku. Nipa ina ikilepa no i agopa neme moa wetekakale nekedeko wa i oboa kaki yename wene tomotoane tekene uku wa Yesuyo ootokoa ⁴³ kayo telo okome okome Lasarusi wete kamokoa noo wa okale ⁴⁴ tuane agopa one kawa yonota pueme togotapeneya kawa one lene timini pade mamina tigini paatapeneya kawa taneya kamokoa noka. Nitikale Yesuyo e yene-pala okome pa pomotono, togotane pue kekatapeo wa oka.

*Yesu Wia Tukatekoi Oi Pedoa Pianemo
(Matiu 26:1-5, Make 14:1-2, Luke 22:1-2)*

⁴⁵ Maria mekata ugu nekene Yu yene kainya matiyame Yesuyo eni tokale enekete tekete oneke wene tugakoi. ⁴⁶ Nitikolika padeka-kiti Parisi ali-kiti mekoika pekete Yesuyo tokamo i i wa kotukapaneya. ⁴⁷ Nitikoli yatekete eni Parisi ali-kitameka Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka ete Kanosolo ali-kiti peya koukoa noe wa agale oa wetekakoli nokoli ekete edele tato patu. Einago Yesuyo telekole toma yakono, ⁴⁸ enile toma yamotoa totomedo wakolopa ali atoa peya oneke wene tugoai toi. Nitikolipa

Lomane yatename tone tobou losu yapu toto yatene peya-pala wia tadekatapeoi wa akeneya. ⁴⁹ Nitikoli Kanosolo ago pade Kayapasi eni malike ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agome okome kime nimo ikilepa nateya weneka toamekete iki. ⁵⁰ I agodo ali atoa peyake tumotokolopa nipa epetoo. Nitamokolopa Lomane yename toto yatene wia atukakolipa nipa poo wa Kayapasiyo akeneya. ⁵¹ Nimo ikilepa one weneme titia wameneya. Eni malike ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou ago tokome Akolaliyo wene takane toa oa pianeya. Nipa Yesu Yu yateneke tuatekamo eni oa pianeya. ⁵² Ni Yu yateneke odene tuameneya, Akolaline mana kono-mikiti e ku yatene ta piko peyake pilikolokaneya mekoika Yesuyo toa motokome odeneka koukoa mekatekamoka oa pianeya. ⁵³ Nitaneyake enipete titimoa Kanosolo ali-kitame Yesu wia tukatekoi oi pedoa pima pekeneya. ⁵⁴ Nitaneyake Yesu Yu yene pakeke keleyo yawameneya ali piamene ta liti Epereime wa ibini akene take pome mepaneya. Nipa one tuku kakoa (12) oya-lawe-pala opia pome mepoka. ⁵⁵ Einapete edelo ago patukane wa ibini akene toge kiatekoi tigotokale tekete Yu yene kini kini pitikoika kawa a Yerusaleme take penekete eya taneya. Kini losule tekete tiginu yono mamina mete eya uele tadakala taneya. Nipa kini wene moa koigakoyapa i koguna wa adeka pikete taneya. ⁵⁶⁻⁵⁷ Papete eya yene Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka Parisi yenameka ekete Yesu nome mekata eneketepa toto Kanosolo ali-kiti onamene wa oa tukaneya.

One dekoa moadete ni akeneya. Nitaneyake ali atoame Yesu tuku toa kawapa tobou losu yapu pote kakete kini kini yakate tekete eketi ede wene piko-pe. Yesu einagopa togeke noamoko patu, noko patu wa okala taneya.

12

Besani Take Yesuke Padeya Kalono Taneya

Pekoa Yotokanemo (Matiu 26:6-13, Make 14:3-9)

¹ Edelo ago patukane wa ibini akene toge kiatekoi ta pataka ko melepu (6) kakoa ete pimotoa Yesu Besani take Lasarusi mekata pome mepoka. Lasarusi einagopa tuaneyake Yesuyo moa kamotokane ago. ² Lasarusi mekata Yesuno nee takaketepa Masayo eni nee moa Yesu one oya-laweka lawetekala toka. Lasarusi oneka Yesu-pala nee pikane walaike odeneka opia meka. ³ Eida mekakoa Mariayo padeya kalono taneya mete keneke mekoa aua noka. Eniya motokakome kue peya mati wetekoa motokaneya. Einakeya aua nome Yesuno kawatake pekoka yotokatekoka one pineme kogaka. Nitoa mekale yapu mekoi peyake einakeya kalono tootapeka. ⁴ Nitaneyake Yesuno oyago pade Yudase Isekariose Yesu wimotoa moa meatekago ko okome okome ⁵ ina kalono taneya ete wa topo teketepe kina ege kadukaka ko melepume kadukoa (300) moa ponopene yene tatikoa meamedekoyake i atoame paka pale tadeko wa oka. ⁶ Nipa ponopene yene mama moamokomeke oka. Yesu one tuku kakoa (12) oya-lawene kue

ka Yudaseyo ukoa yakome eni kue kode noma yakeneyame oka. ⁷Yudaseyo kō oa kakale Yesuyo okome oyakeno wa. Anu tigrini kota keneke moa piei tokolo i atoame enakeya pa pikoa kamotono, wa ⁸Ponopene yenepa enabuna kiwi pakeke mekala tikino, noanupa kiwi pakeke pa tekei mekuno, i atoame enilepa toa kamotamene wa Yesuyo oka.

⁹ Yesu Besani take nome meko wa okoimo yakamotekete Yu yene peya mati eida obomoa nokoi. Eni nikilepa Yesu odene enadete nokoiya mena. Tuaneyake Yesuyo moa kamotokakanakago Lasarusika enadete nokoi. ¹⁰ Nitaneyake Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitame Lasarusi oneka wia tukatekoi oi pedoa pianeya. ¹¹ Nipa Lasarusi einagokepa Yu yene kainya matiyame kiwi tewitikoa wawa Yesuke wene tugo mea litikoli tekete taneya.

Yesu Yerusalem Take Noademe Nokale

Ali Atoame Ke Wa Kei Pima Nekenemo (Matiu 21:1-11, Make 11:1-11, Luke 19:28-40)

¹² Podolikama Yesu Yerusalem wini noademe noko wa okoimo yakamotekete eina toge lobutunekene yene pote ¹³yo tali tewia moa aua Yesu nokaka kotua nokoi. Nitoa kayo oma nekete ekete Akolali kei piatoe. Ali Muno patu kautakoa kama noko ago i noko. I agopa toto Iserele yene lukoa meko agono, Akolali neme pewe wia yopiamene wa kayo oma nokoi. ¹⁴ Yesu eni nikilepa Akolaline bokuke papete oa plane toa taatekakome dogi kai tine pade enoa moa one patu mea noka. ¹⁵ Eina papete oa plane agalepa dikoa wia mekaneya piko.

Saione take pitiki yene kipala ukuno, yakoe. Opi kiwi lukoa meatekago dogi kai tine patu mea wini nokono, piti moameo wa wia mekaneya piko.

¹⁶ Eina papete wia mekapiane toa Yesuyo taatekoa tokale eneketeke one tuku kakoa (12) oya-laweme wene toamokoi. Wa naniko Yesu tukale Akolaliyo moa kamotokatekoa a tibuke one pa teleta tootapeneya mekanata ate aua pome mekakaleka eina oa plane agale wa wene moa pitikoa wene tokoi. Nipa Yesuke dogi kai moa aua nokolo mea pokanapa Akolaline bokuke oneke oa planele eni taatekakoona wa wene tokoi.

¹⁷ Yesupa Lasarusi kota keneke pipaneta pokome ne noo wa kayo oa kamotokakale odeneya kakete enekoi-kitame kini eina enekoinakamo ta piko peyake oa pupitikatapeneya. ¹⁸ Nitaneyake Yesuyo eni telekole tokamo yatekoiya tekete Yerusalemme noademe nokata ali atoame patoe wa obomoa kotua pokoi.

¹⁹ Nitikoli enekete Parisi ali-kiti kini kini oote tekete ekete ta piko peyake pitiki-kiti one pokoka litikala tikino, totome i ago oyake katekamele toamoko wa akeneya.

Yesuyo One Tuatekamo Oa Pianeya

²⁰ Akolali kei pia kowitadete Yerusalemme take toge lobutunokoi yene padeka-kitipa Geriki agale yakoa akene yene. ²¹ Eni yenepa eya ago Galili ta keneke piko Besaida take opiane ago Pilipi kakata nekete ekete kamo koniyali totopa Yesu enadete oko wa onokoi. ²² Nimo okoli Pilipi pome Ederu opokale Aderu Pilipita pote Yesu opokoi.

²³ Nitikoli Yesuyo okome okome Agetaiyo no Ali Yatenane Oyago p̄a teleta tootapeneya mekounata ate moa kakateko-pete opi toko-la. ²⁴ Nimini ukuno yakoe. Witi k̄u wane deya yapu tateke-kiti kidene pa pikomepa nipa kidene eni pa pioo. Nitatekoyake itonokedo padame moa pitikakalepa keti lomukome ate witoa k̄u peya mati tukala too. ²⁵ One kepenene mama motokome tukaya wa piti motaneya mekagopa etepea tua poo. Nitameneya one kepenene mama moamoko agopa Akolaliyo toa motokale a tibuke mea kama poo. ²⁶ Anu pupu takama poko agopa no litima namene wane uku. Anu pupu takama yako agopa nopala odenekata yatoane ni uku. Anukule takama yaki-kitipa Akolaliyo kiwi kei pia kawoo. ²⁷ Opi anu wene keda tane matiyame kakene ukuno, edemo wane uku patu. Tete metekoi-pete Agetai neme eni tete ete moa pedekamene wane uku patu. O'o mena. Eni tete moadene nokouya tekene enimo wamou. ²⁸ Atai ne p̄a teleta tootapeneya meke peku laweteka toane tokoule ali atoame enekete ne kei pimotono ta wa Yesuyo okale a tibuke agale ludu nokome okome nitimotoane wete tokouyano, wa lokoane toadene tuku wa oka.

²⁹ Nitikale eida kakoi yene padeka-kitame yatekete ekete tono tadiya witiko-koli padeka-kitame ekete e'e mena. Edelo agome tadiya onepala ko okome toka wa okoiyake ³⁰ Yesuyo okome einagale ikilepa noanume yakamotoa tokome wamokanano, kime yakamotoa tokome okana-la. ³¹ Akolaliyo itonoke meki-kiti takoa enoa akateko-petepa opi toko. Itono yopia mekago Setanu Akolaliyo wia litiademe toko.

³² No dekoa moa ate kamotokakolipa ali atoa peya noanuke limo limo toane mou wa Yesuyo oka. ³³ Yesuyo nimo ikilepa one tukome toatekaleke okome oka. ³⁴ Nitikale e yename agale topo takakete ekete tone totono bokuke eya wa wia mekanemo oi motekete oko. Mesaia einago taatekoa nokomepa pa mea kama poo wa wia mekapianemo oi motokoo. Nitikoono, Ali Yatenane Oyago yomoke wia dekoa kamotokoi wa wini okopa edemo wa eke oko-pe. Ali Yatenane Oyago te-pe wa yatekoli ³⁵ Yesuyo okome kiwi pakeke papa me me tootokoa poademe toko. Eni pa tokoa kakoka pa yawa-kala kamene. Pa yawa kakoika ta likaya tokolo uku. Yomiyomu keneke yaki-kitipa ka yomiyomume agopa takatapekolo tugama yakili tekene ni uku. ³⁶ Kiwi pakeke pa pa tokoa kakono, eni pake wene tugoa meamene. Nitiketepa eni pane mana kono-mikiti latioi wa Yesuyo oka.

Yu Yene Yesuke Wene Tugameneya Meanemo

Yesuyo enimo oomotokome eni yene tewitikoa wawa paigakoa mepoka.

³⁷ E yene kakakoa Yesuyo enika eni telekole toma yakaleka e yene oneke wene tugamokoi. ³⁸ Nipa Akolaline agale toawe akane ago Aisaiayo papete oa plane toa taatekoa tokoi. Eya wa oa pianeya.

Ae, Ali Muno totome oa metekoo agale teyo yakoa motaneya patu. Ali Munagome padele padele telekole yametekale teyo enoa motaneya patu wa enilepa wete tane tetepo takoa oa pianeya.

³⁹ Aisaiayo eya waka oa pianeya tokome e yene oneke wene tugamele toamokale pa mekoi.

⁴⁰ *Akolaliyo kini leneta likoa kolotini lupi takoa taneya. Nipa enekoiya enoa moamoa yatekoiya yakoa moamoa tomotoa ni taneya. Enipa oneme uku agale yatekete tekete oneke tepe kolotini pekoe pikete ekete kiwi latekoano ta wa akaya tokolo tuku wa Akolaliyo okolo uku wa Aisaiayo papete wia mekapianeya.*

⁴¹ Nipa Yesuyo etenane peku noa padele padele telekole tokale Aisaiayo papete enepikome tokome Yesunomo eni wia mekaneya.

⁴² Asaiayo nimo papete oa pianeyake Yu yenane tobou ali-kiti kainya mati Yesuke wene tuganeya. Nitiketeki eya taneya. Parisi ali-kitame kini losu yapu-kiti oto wa noameamene wa wia litikaya tokale kini Yesuke wene tugakoinakamo witakoa wameneya. ⁴³ Nipa ali atoame kiwi kei pimotadiyano wene wedoa pianeyake Akolaliyo kiwi kei pimotadiyano wene wedoa piameneya. Nitiketeki kini Yesuke wene tugakoinakamo toawe wameneya pa kini luaneya meaneya.

⁴⁴ Yesuyo kayo telo okome okome panago nooke wene tugakomepa nipa no moa wetekaka agokeka wene tugakome toko. ⁴⁵ Panagome no enekompa nipa no moa wetekaka ago eni enekompa toko. ⁴⁶ No itonoke pa tootapeneya nikilepa nooke wene tugoa meki-kiti yomiyomu keneke pa yawa meamomotoane tekene tokou. ⁴⁷ Anu agale yatekomeke toamokagopa one koiso akoane kibu moamou. Itonoke nikilepa ali atoa takoane enoane akadene nokouya mena. Ali

atoa toane moadene tekene ni nokou. ⁴⁸ No wawa anu agale yakamoko agopa one koiso akoa ikilepa eyame toademe toko. Wipitia ta pataka-pete anume okouna agalemepa einago koiso akoa oademe toko. ⁴⁹ Anu oane metekouna agalepa anu weneme titiane wamokouna. No moa wetekakago Agetaiyo anume ekene toatekou toa imo amene, imo amene wa mane oa olaukoa toka. ⁵⁰ Agetaiyo one totono litia tamene wa ikilepa ali atoa mea kama pomotoa tokome ni oko. Nitikono, agale oane metekilepa oneme amene wa oka toane-kama uku wa Yesuyo oka.

13

Yesuyo One Oya-lawene Kawake Kakene

Kakene Koganemo

¹ Edelo ago patukane wa ibini akene toge podolikama kiadete Yu yename nodokoa meaneya. Nitaneyake Yesu i ta tewitikoane Agetaike poateku tigotoko wa wene taneya meaneya. Eni wene tokome one oya-lawe itonoke mekika kiwike tuou wa wene mekoa meateka kotuke kakoa wene mekoa mea togaka.

² Ta likale Yesu one oya-lawe-pala opia mekome nee nakaka Setanu Saimonane mana Yudase Isekarioseke wete awinome meaneya. Awinome mekome Yesu mone yenane yonoke moa piateka wene moa pitikaneya. ³ Nitaneyake Yesuyopa oneketaiyo padeya padeya peya one yonoke moa piadeko wa wene toa ni Akolali-pala kawane none wa oneke wakapeane puku waka wene toa tokome eya toka. ⁴ Nee takoa plane walai liti mea kamokakome one tokoo kakene mamina

kotokoa pia mamina pade moa tene lutulogoa eya toka. ⁵ Ue nomoa okolo kagonoke pekoo pia one oya-lawene kawake kakene kege kogoo one tene lutane maminame ue kogama poka. ⁶ Nitoa kogama pome Saimone Pita mekata tugakale Pitayo okome nepa Ali Muno agomeke anu kawake kakene kege kogade toko-pe-kale okome ⁷ i takakulepa opi wene toameke okoyake naniko wene toade toko-kale Pitayo okome ⁸ nopa pa alino, kawake kakene kege kogamoano, kogamea wa okale okome neke kawake kakene kege kogamokolupa nipa nepa anu oyali toamoo-kale ⁹ Saimone Pitayo okome Ali Muno nipa anu kawake odene kogameneya, yono wagokeka takake takoo ta-kale okome ¹⁰ panago kege koomotokome one yapu pokomepa one kawake kakene kege odene wa koamedeko. Opi kiwi kege kogatapeneya mekiyake odene agodo abe kogameneya meko wa Yesuyo oka. ¹¹ Nipa one wimotoa moa meatekago i wa wene toopikome tokome odenagodo kege kogameneya meko wa oka.

¹² Nitoapa Yesuyo one kotokoa pikana mamina wa moa kawa one mea nokana walai waneke pome mepoka. Nitikome okome kini ina takakoulepa pine i wa wene tiki-pe. ¹³ Kime nopa Tikisa ago wa oa Ali Muno wa oa tiki. Enipa oa epetekakili uku. Nopa edikane agono, nimini ekete iki. ¹⁴ Nopa kini Ali Muno wa oa kini Tikisa ago wa oa tiki agomeke kini kawake kakene kege kogakouna. Nitikouna toa kini kinika kawake kakene kege ete oto wa kogakala tamene wane uku. ¹⁵ Kinikile takakounapa

nipa kinikile dikoa ete oto wa takakete toatikile adeka plane metekene tokouna. ¹⁶ Nimini ukuno yakoe. Pupu agome-kiti one tobou ago oyake moa patukamele toamoko. Panagono agale aua yatekako agomeka one moa wetekako ago oyake moa patukamele toamoko. ¹⁷ Ina okounakale opi wene taneya meki. Eni wene taneya mekete litia tokolipa Akolaliyo pewe witikale kolotine meoino, wedoa litia tamene wane uku. ¹⁸ Enipa kiwi peyake ekene wamuku. Kipa anume takoane motokou-kiti kini tepene piki wene tetoane enoane tekene ni uku. Nipa Akolaline bokuke eya wa papete wia mekapianemo taatekoo tokolo ni uku. *Nopala opia mekome nee nakagomepa no ne wiou wa kawa tapia witiko wa wia mekapianeya.* ¹⁹ Enilepa wete taatekameneyake uku. Wa naniko taatekakale enekete ekete ina okana agalepa opi eni taatekakono, onepa i ago wa okana nimini akedeka wa wene toi. ²⁰ Etene nimini ukuno yakoe. Anume moane wetekakolu nokago makutukoa moteketepa nipa nopala dekoa eni makutukoa motekete toi. No makutukoa moteketepa nipa no moa wetekakago-pala dekoa makutukoa motekete toi wa Yesuyo oka.

Yudaseyo Yesu Mone Yenane Yonoke

Moa Piatekamo

(Matiu 26:20-25, Make 14:17-21, Luke 22:21-23)

²¹ Yesuyo nimo ootokoa one wa ela mati tokale kakome okome etene nimini ukuno yakoe. Kiwi padame no mone yenane yonoke moa pioo wa okale ²² one oya-lawe kini kini enete tekete onepa teyo moa piatekoyake oko patu wa okoi.

²³ Einata Yesuno oyali pade Yesuno kotomaneke lewiko a meka. Einagopa Yesuno kolotini ago. ²⁴ Einagopa Saimone Pitayo lene lagatikamoto kome okome enipa teeke oko-pe wa neme yakoa a wa okale ²⁵ einago Yesuno kotomaneke lewiko a mekome okome Ali Muno neme teeke oko-pe kale okome ²⁶ i nee kugu moane okolo kagonoke uele pitikatekoane laweteku agopa einago eni wa ootokoa moa uele pitikatekoa Saimonane mana Yudase Isekariose ne na wa meteka. ²⁷ Nitikale motokaka Setanu Yudaseke awinaneya. Nitikale Yesuyo okome neke toatekole wete ta wa oka. ²⁸ Nitikalepa Yesu-pala walaike opia mekoi-kiti padameka inapa ike oka wa wene toamokoi. ²⁹ Nipa Yudase kini kue ka ukoa yaka ago tokale kini toge kia noateko nee topo toa motokapa wa Yesuyo okoto patu. Ponopene yene aua-pea padeya-kiti mepa wa okoto patu wa wene pikoi. ³⁰ Nitaneyake Yudaseyo eina nee kugu moa noomotokome wete wititapekome poka. Ta eina lia tagatapeneya.

Wenele Toatikimo

³¹ Yudase pootokaneyake Yesuyo okome Ali Yatenane Oyago no wipitiane tukule enekete kei piatiki-pete opi toko-la. Ni Akolaline peku noane wipitiane tukule ali atoame enekete Akolalika kei pikala toi. ³² Enilepa pa teleta tootapeneya meko Akolali patu kautakoane kakene tukupa nipa Akolaliyo one pa teleta tootapeneya meku peku noa ta wa no lawetademe toko. Enilepa opii toko. ³³ Anu mati deya-kiti kipala me me tootokoane puku. Pokolupa kime no tuku toa kawa teko

tokale wawei. Yu yene-pala okouna kipala opi lokoane uku. No poatekuka kiwi oyake namele toamoko. ³⁴ Namele toamokoyake kini wenele toatiki totono opi oane metekuno, yakoe. Ki-wike wene mekoane mekene tuku toa kini kinika edikoa wene mekanali yoma pamene. ³⁵ Kini kini wene mekanali yoma pokoile eneketepa peyame no inakagono agale litima tikina wa wene toi.

Pitayo Yesu Akoa Wawatekamo

(Matu 26:31-35, Make 14:27-31, Luke 22:31-34)

³⁶ Saimone Pitayo Yesu-pala okome Ali Muno nepa manika poade oko-pe-kale okome no pukuka opi pade ne oyake litia noamoo. Nanikodopa oyake litia noade toko-kale okome ³⁷ Ali Muno opi anume ne litiane toamuku wapa dekolo oko-pe. Neeke toane oyake tuadene ukukale okome ³⁸ nooke toapa nimini tuade oko-pe. Etene nimini ukuno yaka. Ali ogadame ka wameneka no wini agopa enamuku ago wa no tebolo-peta akoa waoo wa Yesuyo oka.

14

Oneketai Mekota Ponadetepa One Yoto

Pitia Namene Wa Yesuyo Akenemo

¹ Wene keda taneya meameamene. Akolalike wene tugoa meapa nookeka wene tugoa meamene. ² Agetaine yapukepa yapu luku peya mati piko. Nile toamokome too tokapa nipa yapu luku peya piamoko wane ou tokake nopa kiwi note meatikita nodokakadene puku. ³ No pone kini meatikita nodokakatekoanepa wakapeane nekene anu yapu noe wane enemonou. Nipa

no mekouta nopala meatoane mou. ⁴ No eni take poateku ka kime wene tiki wa Yesuyo okale ⁵ Tomasiyo okome Ali Muno ne poke meateko taapa i wa totome wene toamokono, ne poateko ka totome edoa wene tomotoa-pe wa okale okome ⁶ Agetaike poatiki kaapa no. Akolaline nimini pekupa no. Ali atoa mea kama pikilepa no patukama kautakoa kakete tiki. Agetaike ponadetepa padameka no koekoa ponamoino, no yoto pitia namene. ⁷ Nodo wene tekete toi tokapa nipa Agetaika wene toi toka. Nitoi tokake opi titimoa Agetai wene toa one lene timini enoa tiki wa Yesuyo oka.

⁸ Yesuyo nimo okale Pilipiyo okome Ali Muno neme Atai wa oko agopa yameano ta. Yame-tekalepa wene keaneya meoo-kale okome ⁹ kipala kotona opiane yawane kakounake Pilipi neme no wene toameke oko-pe. Kime no eneketepa nipa Agetaika eni dekoa eneki. Neketai yamea ta wapa edekolo oko-pe. ¹⁰ Nopa Agetai-pala lipuane meku. Agetaipa nopala lipua meko. I ukumopa no i agome nimini oko wa wene toamiki-pe. Kipala oane meteku agalepa anu weneme titiane wamuku. Agetai nopala lipua mekome onekele toma pokome oko toane uku. ¹¹ Agetai nopala lipua meko. Nopa Agetai-pala lipuane meku. Eni ukupa no i agome nimini oko wa wene toati wane uku. Kipala i ukumo yakoake no wene toameketeka Akolalinele takama yakuleke nooke wene tugamene. ¹² Etene nimini ukuno, yakoe. Nooke wene tugoa meki-kitipa anume toma yakule-kiti kimeka toi. Nipa Agetai mekota pokolu tokome anu toma yakou toa moa patukoa

padele padele tubele-kiti toma poi. ¹³ Anu ibini wedekoa kowitikoile-kama yakoane tou. Nipa agetai patu kautakoane kakene auapekolu tekete ali atoame kee wa one kei pimotoane tekene tou. ¹⁴ Anu ibini wedekoa kowitikoile etene yakoane tou wa Yesuyo oka.

Epetane Yomini Wini Noo Wa Oa Pianemo

¹⁵ Yesuyo nimo ootokoa kakome okome kiwi nooke wene mekoa meketepa nipa anume tamene wane okoule-kiti yakoa toi. ¹⁶ Nitikolipa kini kowitikakolu Agetaiyopa kiwi auapeateka Epetane Yomini kipala opia meemoa pomotoa wetekoo. Niminimo-kama oko Yominike uku. ¹⁷ Itono peku noai tiki yename eni Yomini enamoa wene toamoa tekete oyake makutukoa moamele toamokolo pa meki. Nitikiyake anu oya-lawe kime eni Epetane Yomini wene tiki. Kipala opia yawa kiwike awinome mea tokolo tekete ni wene tiki. ¹⁸ Kiwi egetiniya kamotoane tewitikoane poamou. Nitamekene kiwi oto wa enemonou. ¹⁹ Nani keneya itono peku noai tiki yename anu lene timini wa enamatikiyake anu oya-lawe kime wa enoi. No meane kama pokolu tokome kiwika dikoa mea kama poi. ²⁰ Kipala ina ukule taatekaka-petepa no inakago oneketai-pala lipua meko wa wene toa ni kiwi nopala lipua meko wa wene toa ni no inakago kipala lipua meko wa wene toa toi. ²¹ Anume tamene wane uku toa yakoa toma poko agopa nooke wene mekoa meko ago eni. Nooke wene mekoa mekagokepa Agetai wene mekoa meoo. Noanuka einagoke

wene mekoane meane anu pono yamekala tou wa Yesuyo oka.

²² Nimo okale Yudaseyo yatekome okome Ali Muno itono peku noai tiki yene katekoane kiwi odene pono yamenokala tou wapa edekolo okope wa oka. Einagopa Yudase Isekariose mena. ²³ Yudaseyo enimo okale Yesuyo okome nooke wene mekoa meko agomepa anume oane meteku agale yakoa too. Nitikalepa Agetai einagoke wene mekoa meoo. Einagokepa Agetai tota note awia menoo. ²⁴ Nooke wene mekoa meamiki yenamepa anume uku agale yakoa toamiki. Eni ukumo yatikinapa anu weneme titiane wamuku. No moa wetekakagome amene wa okamo-kama okala tuku. ²⁵ Ina okounapa kipala pa opi-ane mekene ukuna. ²⁶ Kiwi auapeateko agopa Agetaiyo moa wetekakilepa no patu kautakoa kakome auapemotoa wetekoo. Nitikale awinome mekomepa pademo pademo peya olaukoa ni kipala okouna peya i i wa wene taka taka too. ²⁷ Tepe kolotini mataketikaneya meatiki peku lawetoane puku. Nipa no kilikoane meku toa kiwika kilikoa meamene wane puku. Kini kauamikitame pa itono peku lawetane toane lawetamukuno, wene keda taneya meamoa piti wia mitapeamene. ²⁸ Oto wakapeane noadeneke kiwi tewitikoane puku wane okolu kime yatekoina. Nitikoinano, kiwi nooke wene mekoa meadekolipa nipa no i ago one etene mekota pome kapademe oko wa wedia meoi. Nipa oneketai one moa patukoa ako odene meko ago mekota eni pome kapademe toko wa wedia meoi. ²⁹ Kipala ina ukule-kiti wete taatekameneyake opi oane piku.

Nipa taatekakale eneketepa enapa i tadeko wa nooke wedoa wene tugamotoane tekene ni uku. ³⁰ Kipala ko okoane piamele toamokolo uku. Itono yopikago Setanu noademe nokolo tekene ni uku. Setanu einago nokoyake oneme no yopiatekole pade toamokolo uku. ³¹ Eya waneka uku. Ta piko peya pitiki-kitame eya wa wene tomotou. No i ago oneketaike wene mekoa mekono, oneme tamene wa okole-kama toa togako wa wene tomotou. Opi kamo ika tewitioa patoane uku wa Yesuyo oka.

15

Yesu Onepa Gerepi Po Pine

¹ Yesuyo eya wa pedoa okome oka. Etene gerepi po pinepa no. Agetai onepa gerepi po ipe talo toa lati lati tokago. ² Nooke agetamu toa tatia piko gerepi po yenene ku tuamokolopa talo tokagome teia mitikakala toko. Tatia piko gerepi po yenene ku tukolopa ku wedoa tuma pomotoa tokome aeyo wia kakoya teia lati lati toko. ³ Anume oane metekouna agalemepa kini tokoi poanelepa aeyo wia kakoya teia waou toa kogo kiwi wete epetekaneya. ⁴ Kipa nopala lipua mekolipa nopa kiwi-pala lipuane meou. Po yenedo pine-pala lipua meamokomepa nipa one weneme ku tuamele toamoo. Kiwika dikoa nopala lipua meameketepa nipa ku tuamele toamokale pa meoi. ⁵ Gerepi po pinepa no. Kipa po yenene-kiti. Panago nopala lipua mekolopa wa no onepala lipuane mekulupa nipa toneta liputakutukoa mekolopa einago ku wedoa tuma poo. No ete kamotoa wawa kini tutu wa meketepa

kini weneme padeleka toamoi. ⁶ Talo agome pa yenene teia yawe pitikakolo ala toa kau tootapeko. Nitikolo oboa pia toele pitikakolo toeme napetapeko. Nopala lipua meake wako ago-pala enakale too. ⁷ Nopala lipua mea kiwi olaukakouna tepene moa mekoa tokolipa kini wene litia kowitikoile-kama Akolaliyo yakoa too. ⁸ Kipa ku wedoa tuou toa mea epetekakolipa ete-kitame no inakagono peku kime nakedikino, ke wa Agetai kei pikala toi. ⁹ Agetai nooke wene mekoa meko toane kiwike wene mekoane meku. Kiwike wene mekoane mekene pawe toane talo toa memotoa tekete nopala lipua meamene. ¹⁰ Agetaiyo ta wa oko toane takama yakilepa agetai nooke wene mekoa mekome pawe toa talo toa memotoane tuku. Ena toa noanume tamene wane uku toa kime takama yaketepa nipa kiwike wene mekoane mekene pawe toane talo toane memotoa tekete toi. ¹¹ Kipala i ukupa no wediane meku toa eni yano kakoa kiwi wedia mea kadukama pomotoane tekene ni uku. ¹² Eya tamene wane uku. Kiwike wene mekoane meku toa kini kini wene mekanali yoma pamene. ¹³ Panago one oya-laweke wene wedoa mekoa mekomepa nipa one oya wateaneya kamotoa oneka wiamene wa ketekako. Eni wene mekoa mekome tokolepa padameka oyake moa patukamele toamoko. ¹⁴ Anume tamene wane uku toa teketepa nipa anu oya-lawe kakete tiki. ¹⁵ Opi titimoane kipa anu pupu yene wane wamuku. Pupu agomepa one pupu pinagonole takakilepa pinagono tepene piko wene tetao enamokome tokolo tekene ni uku. Opi kipa anu

oya-lawe wane uku. Nipa Agetaiyo no peku laweteka toane kiwi lawetekouna tekene ni uku. ¹⁶ Kipa kini weneme no takoa moa litikoina mena. Noanume kiwi takoane motokouna. Nipa kawa kawateko ku wedoa tuma pomotoane tekene takoane motokouna. Ku wedoa tuma pokolipa nipa anu ibini wedekoa kowitikoilekama Agetaiyo yakoa too. ¹⁷ Kipala ina okounapa kini kini wene mekanali yoma pamene wane ekene okouna.

Itono Peku Noai Tokoi-kitame Yesuno

Oya-lawe-pala Kotimi Yoa Meatekoimo

¹⁸ Itono peku noai tiki-kitame kipala kotimi yoa meadekolipa nipa nopala namolo kotimi yoa mekoina toa tiki wa wene taneya meamene. ¹⁹ Anu oya-lawe kime itono peku noai tekete toi tokapa eni yename kipa kini yagono-mikiti wa kiwike wene mekoa meoi toka. Nitoi tokake kipa kini yagono-mikiti mena wa kotimi yoa meki. Nipa eni yene pa kamotoane wawane anu oya-lawe kipa anu wane takoane motokouya tokome kipala kotimi yoa meki. ²⁰ Nitikino, kipala papete eya wane okouna wene taneya meamene. Pupu agome-kiti one yopikago oyake moa patukamele toamoko wane okouna. Nipa pade ali atoame noodo tete meteketepa naniko kiwika dikoa tete mekala toi. Ni anu agaledo litia teketepa kini agaleka yakoa moi wane okouna. ²¹ Kipa anu oya-lawe tokale tekete kipala kotimi yoa mea tete mekala toi. Enipa no moa wetekakago wene toameneya mekete ni toi. ²² No none eni yene-pala ko wamou tokapa nipa i yename

poanele tikilepa wene toamekete tokoino, nami wiane kibu moateku toa mena wane ou toka. Nitou tokake no none olaukakoumo yatekoiya tekete ae poanele tikilepa wene toamekete tokoo wa kini wa kei piamele toamoko. ²³ Dikane yename nota kotimi yoa meketepa nipa Agetai-pala dekoa kotimi yoa meki. ²⁴ Kiwi pakeke padame namolo toamokoinakale ele kule telekole toamou tokapa nipa kini poanele tikilepa wene toamekete tokoino, nami wiane kibu moateku toa mena wane ou toka. Nitou tokake ele kule telekole tokoule eneketeke Agetai tota-pala kotimi yoa meki. ²⁵ Nipa *nopala kotimi yoa mekilepa pa puputua tiki* wa kini totono bokuke papete wia mekapiane toa taatekoa tiki. ²⁶ Kiwi mama moa auapeateko Epetane Yomini Agetai-pala opia mea kako ago taatekoa nokome no ko oademe toko. Niminimo-kama oko Yominike uku. Eni Yomini anu oya-lawe kiwike awinome memotoane wetekakolu Agetai mekata mea noo. ²⁷ Anu oya-lawe kimeka no ko oma poi. Nipa Akolalinele titiane takakouna-pete laigoa nopala opia yakoina tekete ni toi wa Yesuyo oka.

16

¹ Yesuyo nimo ootokoa kakome okome kipala ina okounapa nooke wene tugoa meake tewitikoa wakaya tokale okouna. ² Yu yename kini losu yapu-kiti oto wa noameamene wa kiwi wia litikala toi. Wa naniko kiwi wia tukaketepa kini Akolalinele takaku wa wene pia wia tukakala toi. ³ Nipa Agetai tota wene toamekete tekete nitou. ⁴ Eni toatekoile taatekoa tokoli eneketepa ena

okana eni taatekako wa wene tomotoane tekene ni papete oane piku.

Epetane Yominiyo Tokomo

Akolalinele titiane takakouna-pete enimo wamokouna. Nipa kipala pa opiane meadene mekene tekene wamokouna. ⁵ Papete wamokounake no moa wetekakago mekota wakapeane poateku tigotokolo tekene enimopa opi toaweane uku. Nitikuyake ne manika poadepe wa padameka wamiki. ⁶ Enimo ukulu yatekete kini wene keda mati taneya kaki. ⁷ Nimini ukuno yakoe. Kiwi tewitikoane pikilepa kiwi auapeou wane tuku. Kiwido tewitikoane poamokolupa nipa kiwi mama moa auapeatekago noamoo. Kiwi tewitikoane pekenepa nipa kiwi mama moa auapeateko ago kiwike awinomotoane moane wetekou. ⁸ Nitikolu nokomepa Epetane Yominiyo eya too. Itono peku noai tiki-kitame kini tikile epetekoa tokoo wa wene pikoinake poanele tekete tadeko wa wene tomotoa too. Ni kiyotokoa mekete toatekoleka ni Akolaliyo ali atoa takoa enatekoleka kime wene toko wa wene pikoinake wene toamekete tadeko wa wene tomotoa too. ⁹ Nipa no Keraisuke wene tugamadete waketepa epetekoa tokoo wa wene pikoinake ae poanele tekete tadeko wa itono peku noai tiki yename wene tomotoa too. ¹⁰ Ni no inakago wene kiyoo wameneya meane ago tetepo takakilepa paya wene pia tekete tadeko waka wene tomotoa too. Nipa Agetai mekata wa ate wakapeane pokolu tokome anu oya-lawe kime anu lene timini wa enamoi tokolo tokome nitoo. ¹¹ Ni no koiso akoa eketepa epetekoa tokoo wa wene pikoinake

Akolaliyo itono yopia mekago Setanuka koiso wete akoa okome tadeko wa itono peku noai tiki yename wene tomotoa too. ¹² Kipala pademo pademota oane meatekuyake opi kime oyake yakoa moamele toamoko. ¹³ Niminimo-kama oko Epetane Yomini nokome niminimo-kama i i wa wene taka taka too. Nipa one weneme pademoka titia wameneya one yatekamo-kama toaweaa oo. Padele padele nani toatikileka i i wa toaweaa oo. ¹⁴ Nitoapa no nakouna peku kime noa tomotoa tikilepa ali atoame no kei pimotoa tokome too. ¹⁵ No nakouna peku kimeka noa tomotoa Epetane Yominiyo too wane okouna. Nipa Agetaiyo onekeya peya nekeno yopiamene wa one peku no lawetekale tekene ni okou wa Yesuyo oka.

Yesuno Oya-lawe Wene Keda Taneya Meake

Wedia Meatekoimo

¹⁶ Yesuyo nimo ootokoa kakome okome one lene timini enamatiki tigotoko. Wa nani keneya one lene timini kime wa enoi wa okale ¹⁷ one oya-lawe padeka-kiti kini kini yakaate tekete ekete one enamatiki tigotoko wa oa wa nani keneya one lene timini kime wa enoi wa oa toka. Oneketaike puku waka okanano, edemo wa okome okoto patu wa ootokoa ekete ¹⁸ tigotoko wapa edemo wa okome oko patuno, totome wene toamoko wa okoi. ¹⁹ One oya-laweme one pitia yakadete okoli Yesuyo enekome okome no enamatiki tigotoko wane oane wa nani keneya anu lene timini kime wa enoi wane oane tokounapa edemo wane ekene uku patu wa kini kini yakate tekete

ikino, ²⁰ nimini ukuno yakoe. Kiwi komo ue uu keneya k̄aua okoa kamotoake ete yene wedia meoi. Nitikolika kiwi wene keda taneya meake wa naniko kolotine meoi. ²¹ Atoame-kiti one mati pene opiademe welea mekome wene keda taneya meko. Nitoake naniko one mati opia pikomema mati opiane pikuno wene tokome wene yaapekale meoo. Nipa one namolo motokana tete wene kayapetapea wedia meoo. ²² Kiwi mekete tikileke mati kakene atoa adeka pikene uku. Opi wene keda taneya mekiyake wa kotuane enekolupa wene yaapekale kolotine meoi. Wene yaapekale eni mekoile padameka oyake kautoa agopa takamoi. ²³ Kipala ina ukule taatekoa toka-petepa kime no padelekeka pitia yakatiki toa mena. Etene nimini ukuno yakoe. Anu ibini wedekoa kowitikoile-kama Agetaiyo yakoa too. ²⁴ Papete padeya mano wa anu ibini wedekoa kowitikileka toamokoinano, opi titimoa padeya mano wa anu ibini wedekoa kowitikolipa Akolaliyo yakoa too. Wedia meatiki kotuke kakoa wedia meadetepa dikoa kowitikala tamene wa Yesuyo oka.

Itono Peku Noai Tiki-kiti Moane

Kawikatapeku Wa Yesuyo Akenemo

²⁵ Yesuyo nimo ootokoa kakome okome ina okounapa pedoane agale-kama okounano, naniko pedoane agale teigoane wakenepa Agetai ko keleyo toaweane ou. ²⁶ Enipetepa Agetai kowitikilepa anu ibini wedekoa kowitikala toi. Nitikolipa Atai kini kowitikile yakoa ta wane wamou. ²⁷ Agetai kiwike wene mekoa mea

tokome one weneme kini kowitikoile yakoa too. Nipa anu oya-lawe kiwi nooke wene mekoa mea ni no i ago etene Akolali-pala opia-kama mea nekedeko wa kime wene toa tikili tokome kiwike wene mekoa meko. Nitikono, kini kowitikoile yakoa too. ²⁸ Agetai mekata meane itonoke nokou. Opi itono tewitikoane Agetai mekota wakapeane puku wa Yesuyo oka.

²⁹ Yesuyo nimo okale one oyali-kitame ekete opi pedoa agale wamokono, enipa keleyo toawe a oko. ³⁰ Padeya padeya peya neme wene tootapekono, tone pitia yakatekomo ne wete yakamokoyake neke weneme toawe a okono, nepa Akolali-pala opia-kama mea nekedeko-koli okome ³¹ ina okounapa no i agome nimini oko wa nooke wene tugakete iki patuno, ³² pade-kitame kiwi moa tadekakolipa no kidene kamotoa kini kini yapu yapu tadoa pootapeoi. Eni toatiki tigotoma noko. Kime no tewitikoa wakolika Agetai nota opia meoona, anu kidene kawamou. ³³ Ina okouna oane pikilepa kiwi nopala lipua mekete kilikoa memotoane tekene okou. Itonoke meketepa ke enekakale mea tete-kala moma yawei. Nitatikiyake itono peku noai tiki-kiti noanume wete moane kautakouyano, piti moameneya atiki toa meamene wa Yesuyo oka.

17

Yesuyo One Oyali-kitane Kowitikanemo

¹ Yesuyo nimo ootokoa tibuke atepa enekakome okome Atai enapetepa opino. Ne pa teleta tootapeneya meke peku lawetekale noane toane wipitiatekule ali atoame enekete no kei

pimotono ta. Nipa ali atoamepa nepa dikane ago tadeko wa neka kei pimotono ta wane uku. ² Atai, ali atoa peya nooke-kama lukoa memotoa teke no moa kakaka tokolo ni uku. Nipa neme takoa moa no metekanakeya peya noanu ne patu mea kama pomotono ta wa no moa kakaka. ³ Atai nepa nimini Akolali. Neke yagono ago pade kakileka toamoko. Neme moa wetekakago Yesu Keraisu no i kakene uku. Ali atoa mea kama pikilepa Atai tota wene taneya mekete tiki. ⁴ Neke pa teleta tootapeneya meke peku laweteka toane noane tekenepa nipa ali atoame nepa dikane ago tadeko wa ne kei pimotoane tekene tokou. Ni neke takatekoule i i wa neme yametekana toane peya takakene uku. ⁵ Atai itono tibuta wete latiameneyake nepala opiane meane kakolu ne pa teleta tootapeneya meke peku lawetekale noane tokouna. Opi ne patu kautakoane kakene enakale wa toane meouno ta.

⁶ Itono peku noai tiki-kiti katekoa wawa neme takoa moa no metekana ali-kiti-pala neke ibini i wane toaweane okou. I ali-kitipa nekeke neme no moa metekale neke agale yakoa litikoi. ⁷ Yakoa litikete tekete opi eya wa wene tiki. Neme no lawetekana peku peya neeke-kama titiadeko wa wene tiki. ⁸ Neme no mane oa olaukakana toane i ali-kiti-pala i i wane toaweane okolu yakoa motokoi. Nitoapa no nepala opiane meane kawane nekedeku wa wene toa ni nemepa no moa wetekadeko waka wene toa tiki. ⁹ I alikitane kowitikakene uku. Nipa neme takoa moa no metekana ali-kitane kowitikakene uku. I alikitipa neke tokolo ni uku. Nitikuyake pa itono

peku noai tiki yenane kowitikakene wamuku. ¹⁰ Anukuya-kama neke. Nekeya-kama anu. Anu peku lawetekulu i ali-kitame noa tikilepa ete ali atoame no kei pimotoa tiki. ¹¹ Opi i ali-kiti itonoke pa mekete kamotoane tewitikoane neeke nuku. Atai nepa epetanele-kama tokagono, neme takoa moa no metekana yene neke ibini kautakoa kawa kamotono, pawe toa talo toa kamene. Nipa toneta odene wene piitikoa mekete toko toa anu oya-laweka edikoa odene wene piitikoa memotono ta. ¹² Neme takoa moa no metekana oya-lawe-pala opiane yakenepa neke ibini kautakoa kawa kamotoane talo toane mekou. Eni yene talo toma nekenepa atuategago odene katekaku. Enipa neke bokuke padame papete wia mekapiane toa taatekamotoa einago katea poka.

¹³ Opi neeke nuku. Anu oyali-kitipa no wediane meku toa kotuke kakoa wedia memotoane tekene itonoke pa mekenepa imo toaweane uku. ¹⁴ Neme oa metekana agalepa anu oya-lawe-pala toaweane akakou. Nitikouyake itono peku noai tiki-kitame i yenepa kini yagono-mikiti mena wa kotimi yoa meki. Nipa noanume itono peku noane toamuku toa anu oya-mikitameka noa toamikili tekete kipala kotimi yoa meki. ¹⁵ Nitikili tekene anu oya-lawene kowitikakilepa itonoke meaneya moa a tibuke kakoano ta wane kowitikamukuno, Setanuyo toa potokademe tokale pawe toa talo tamene wane ni kowitikaku. ¹⁶ Noanupa itono peku noane toamuku toa anu oya-mikitameka noa toamiki. ¹⁷ Neke agalepa nimini pekuno, anu oya-mikitipa takoa moano ta. Nipa neke nimini peku laweteke nitoano ta. ¹⁸ Atai nekele takamo-

toane itonoke moa wetekakana toanepa anu oya-laweme neke agale oa pupitikakamotoane moane wetekakou. ¹⁹ Anu oya-mikiti auapeadenepa Atai nekele-kama takou wane ne patu kautakoane kaku. Nipa anu oya-mikitame neke nimini peku noa nekele-kama takama pomotoane tekene tuku.

Yesuyo Ali Atoa Peyane Kowitikanemo

²⁰ Anu oyali-kitane odene kowitikakene wamuku. Anu oya-mikitame neke agale oa mema pokoli yakoa moa nooke wene tugakoi peyane kowitikakene uku. ²¹ Eni yene peya odene wene-kama piitikoa memotono ta. Atai toneta liputakutukoa meko toa eni yene peya tota-pala lipua memotamene. Nipa itono peku noai tiki-kitame no inakago neme moa wetekadeko wa wene totonono nitamene. ²² Ne p̄a teleta tootapeneya meke peku lawetekana toane anu oya-mikiti lawetekala tokou. Nipa toneta odene wene piitakutukoa meko toa kini kinika odene wene piitakutukoa memotoane tekene tokou. ²³ Edikoa mekolipa nipa nopa kipala lipuane mekolu nepa nopala lipua meoo. Anu oya-mikiti kini kini odene wene piitakutukoa meatiki kotuke kakoa memotono ta. Nitoa mekoile enekete itono peku noai tiki-kitame eya wa wene toi. Neme no inakago moa wetekadeko wa wene toa ni ne nooke wedoa wene mekoa meko toane anu oya-lawekeka wene mekoane meku waka wene toi.

²⁴ Atai neme takoa moa no metekana-kitipa no wida none meatekuta nopala opia memotoane uku. Itono tibuta wete latiameneyake ne nooke wene mekoa mea teke neke peku lawetekana. Eni peku noane p̄a teleta tootapeneya meane tokouna

toane wida wa meane tokolu anu oya-mikitame enemotoane uku. ²⁵ Atai nepa wene kiyo akeneyakama meko. Itono peku noai tiki-kitame nepa dikane ago wa wene toamikiyake noanume wene tuku. Anu i oya-lawemepa ne dikane agome no moa wetekadekono wenepa tiki. ²⁶ Ne ko i i wane anu i oyali-kiti-pala toaweane okala tokou. Nitikouno, wa toaweane oma pou. Enipa ne nooke wene mekoa meko toa anu oya-mikiti kini kini wene mekanali yoma pomotoane tekene tou. Nipa nopa kipala lipuane meadene tou wa Yesuyo Akolali-pala oka.

18

Yesu Dekoa Motanemo

(Matiu 26:47-56, Make 14:43-50, Luke 22:47-53)

¹ Yesuyo Akolali-pala einaka einamo oomotokome pome one oya-lawe-pala Kiderone wa ibini akene ue ketoa poka. Ketoa pome one oyali-kiti-pala yomo olipe ipeke mepoka. ² Yesupa one oya-lawe-pala eni ipeke lugutukoa koukoa mepokale tokome one wiateka oi pedoa pianago Yudaseyo kini eni pokoita wene taneya. ³ Eni wene tokome Yudase eida nikilepa poyo alikiti-palaka tobou losu yapu talo tane alikiti-palaka koua noka. Nipa Akolalike lodo yotokoai tane tobou alikitameka Parisi alikitameka moa wetekaneyake nokoi. Neketepa peti tole labota udukoa kibusua lama eya-pala aua nidikoa nokoi. ⁴ Nitaneyake Yesuyopa onepala toatekoile peya wene toopianeya tokome eni yene kotua pokome yatekome okome te tuku toniki-pe-kale ekete

⁵ Nasarese Yesu wa okoli okome ni agopa no toko-la wa oka. Eni nokoi yene pakeke Yesu wimotoa moa meatekago Yudase oneka kaka. ⁶ Yesuyopa ni agopa no toko-la wa okaka e yene kutu witi-motekete itono aua pitakolokakoi. ⁷ Nitikoli Yesuyo wa lokoa yatekome okome te tuku toniki-pe-kale ekete Nasarese Yesu-koli okome ⁸ ni agopa no toko-la wane okounano, kime no dekoa moadete tuku tonadekolipa nipa anu oyali-kiti pa pomotono toe wa oka. ⁹ Eni okapa Atai neme moa no metekana yene peya talo toane odeneka katekakile toamuku wa papete oa pikana toa taatekamotoa ni oka.

¹⁰ Saimone Pitayo one kepete tue luaneya kakome padago wiou wa witimoa kagome nimini yono lono kapidi pine takoa pitikaka. Einagopa ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agono pupu ago. Einago one ibinipa Malakasi. ¹¹ Einagono kapidi pine takoa pitikakale Yesuyo Pita-pala okome neke kepete tue wa ete lua. Agetaiyo no noatekou ue mete keneke mekoa metekilepa no tete moatekolu toka. Eni tete edoane momotoa wamoko-pe wa Yesuyo oka.

Yesu Anasi Mekata Aua Nekenemo

¹² Poyo yeneka kini tobou agoka tobou losu yapu talo tane ali-kitika enika eni yene peyame Yesu dekoa moa yonotake kapa po kakamotekete ¹³ Anasi mekata namolo takoa aua pokoi. Anasi onepa Kayapasine natonane etene. Eni malikepa einago Kayapasi ako odene tobou ago mekome Akolalike lodo yotokoai taneya. ¹⁴ Kayapasi

einagome Yesu tuatekamo ete Yu yene-pala pa-pete oa pikome okome ali atoa peyake odenagodo tukalepa nipa epetoo wa akene ago.

Pitayo Yesu Wakenemo

(Matiu 26:69-70, Make 14:66-68, Luke 22:55-57)

¹⁵ Eya agota Saimone Pita-pala Yesuno pade oyagotapa Yesu aua pokoika litima nokoi. Ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agomepa Pita-pala opia noka ago wene tokale tokome einagome Yesu koua ako tobou agono yapu pomale pome mepoka. ¹⁶ Nitikalepa Pita akolono kago keteponoke pa nepia kaka. Nepia kakalepa ako tobou agome wene tane ago akolono pokome kago ketepono yopia kaka atoa-pala agale ootokoa Pita enemoa yapu keneke aua noka. ¹⁷ Nitikale eina kago yopia kaka atoame Pita-pala okome neka einagono oyali-pe-kale Pitayo okome e'e mena wa oka.

¹⁸ Niti tokale tokome tobou losu yapu talo tane ali-kitameka poyo yenameka totoi moa koukoa toe yokoa kakete kini yono toe yame yame toa kakoi. Nitikoita Pitaka niti paletoa kaka.

Anasiyo Yesu Pitia Yakanemo

(Matiu 26:59-66, Make 14:55-64, Luke 22:66-71)

¹⁹ Ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agome Yesu one oya ali-kitikeka one olaukanemo-kitikeka pitia yakoai tokale ²⁰ Yesuyo okome ali atoane lene makono-kama kakenepa olaukakala tokou. Nipa sinokoke losu yapu-kitikeka Yu yene peyame oboai tiki tobou losukeka kakene olaukakala tokou. Nitoanepa pademoka paigakoane wamokouna.

²¹ Nitikounano, no edekolo pitia yateko-pe. Anu agale yatekoina yename anu olaukakouna wene tekete tikino, eni yene pitia yaka wa oka. ²² Yesuyo nimo okaka one kakaya liti kaka poyago padame Yesu yoname witikome okome tobou ago-pala widikoa wamea wa kikoa okale ²³ okome oane potokadokolupa anu oane potokakoumo i wa ana. Oane potokameneya nimini akedekolupa no edekale witikato-pe wa oka. ²⁴ Nitikalepa Anasiyo i ago Yesu ako tobou ago Kayapasike aua poe wa one poyo ali-kitike moa metekale kapa po pa kakeneya aua pokoi.

Pitayo Winago Wene Toamuku Wa

Yesu Akoa Wakala Tanemo

(Matiu 26:71-75, Make 14:69-72, Luke 22:58-62)

²⁵ Pita one yono toe poto yame yame toa kakaka padame yatekome okome neka einak-agono oyali-pe wa okoli okome e'e, no mena wa oka. ²⁶ Nitaneyake ako odene mekome Akolalike lodo yotokoai tane tobou agono pupu ago pade Pitayo kapidi pine takoa pitikane agono wamenago einagome Pita enekome okome nepa einakago-pala ena ipe kakale enekouno, nimini ukutu-pe-kale ²⁷ Pitayo wa lokoa mena wa okaka eina eina ali ogada ka oa kaka.

Pailaseyo Yesu Pitia Yakanemo

(Matiu 27:1-2,11-14, Make 15:1-5, Luke 23:1-5)

²⁸ Yu yename Kayapasine yapu tewitikoa pote kini ta talo toa meane ago Pailasene yapu Yesu-pala aua pokoi. Nipa likonu witia pokoi. Nitoapa edelo ago patukane wa ibini akene toge nee noadete mekete tekete mone Lomane tobou agono

yapu poamadete wakoi. Nipa kini kekanele tekete toge nee noamokaya tokale mone yatene agono yapu poamadete wakoi. ²⁹ Nitikolipa Pailase eni Yu yene kakoita akolono pokome okome edeya namike i ago koiso akoa iki-pe-kale ekete ³⁰ i agopa poane ago toamoo tokapa nipa ne kakota aua noamoo toka-koli ³¹ Pailaseyo okome kini totono piko toa kini pitia yakoatino, aua poe-kale ekete toto Yu yename ali pade oyake pitia yateketeka wia tukamelepa toamoko wa okoi. ³² Nimo ikilepa Yesuyo one tukene toatekoule i wa oa pika taatekamotoa tokoi.

³³ Nitikoli Pailase one yapu keneke wakapea pokome Yesu ne noo wa kayo oa motokome okome nepa Yu yene peya lukoa meki tobou ago-pe wa yatekale okome ³⁴ winimopa neke weneme titia yateke oko-pe. Ete-kitame no ko okoimo yakoa teke pitia yateko-pe-kale ³⁵ Pailaseyo okome nopa Yu ago wene pike oko-pe. Beita, neke Yu yenameka Akolalike lodo yotokoai tiki tobou ali-kitameka ne dekoa moa nooke aua nikino, neme edele tokake tikiti-pe-kale okome ³⁶ noanume itono talo tukuya mena. Noanumedo itono talo tekene tou tokapa Yu yename no dekoa moamomotoa tekete anu oya-laweme poi kamotokoi toka. Nitoi tokake pade ta talo tukuya tokolo poi kamotokamiki-kale ³⁷ Pailaseyo okome nipa nepa ako tobou ago wa eke oko-pe-kale okome nopa ako tobou ago wa neme wini okona. Nopa ako tobou ago memotoa ni opianeya. Ni nimini peku lawetadene tekene itonoke opiane mati latitapeane nokou. Nimini peku noai tiki-kitame anu agale yakoa motiki wa okale

Pailaseyo okome ³⁸ nimini peku wapa edemo wa eke okoto patu. Pailaseyo Yesu-pala nimo ootokoapa Yu yene kakoita akolono wakapea pokome okome i agopa one wiane tukatekule pade piameadekono, ³⁹ eya wane uku. Malikekama edelo ago patukane wa ibini akene toge kikoi-pete kini totono litiane po yapu pitane ago pade po kotokoane wetekakala tukuna. Opi kiwi Yu yenane ako tobou ago po kotokoane wetekamotoa iki-pe wa Pailaseyo okale ⁴⁰ e Yu yename ete wa kayo telo ekete ekete winago menano, Barabasi moa wetekaka-ye wa kayo okoi. Barabasi einagopa poi kamotokane ago.

19

¹ Nitaneyake Pailaseyopa i ago po wapime wiamene wa one poyo ali-kiti Yesu moa meteka.

² Metekale one poyo yename kagani kakene po ludu moa makatikoa one wago lobutukakoa ni kikome kiane mamina petene moa kakoa tokoi.

³ Nitoapa one kakata nekete ekete Yu yenane ako tobou ago nepa kawa kamene-ye wa one kabunu kugutukoa wikala tokoi.

⁴ Nititikaneyake Pailase Yu yene oboa kakoita akolono wa wakapea pokome okome i agopa wiane tukatekule piameadekolo tekene kiwi kakita oto auane nukuno, enoe wa oka. ⁵ Nitikale Yesu one wago kagani kakene po makai lobutukaneya kawa ni kikome kiane mamina petene kawa taneya akolono witoa noka. Nitikale Pailaseyo e Yu yene-pala okome einakago ino, enoe wa oka. ⁶ Yesu eida nome kakale enekete Akolalike lodo yotokoai tane tobou ali-kitameka

tobou losu yapu talo tane ali-kitameka kayo ekete ekete winago yomo lekaneyake wia dekakaye wia dekakaye wa kayo okala toa kakoi. Nitikoli Pailaseyo okome one wiane tukatekule piamokono, kini moa yomo lekaneyake wia dekapoe wa okale ⁷ e Yu yename ekete i agopa Akolaline mana kaku wa oka. Nimo ikilepa toto Yu yenane totono paya tetepo takakome tokano, tone eni totono litiapa dikane ago wia tukamedeko wa Pailase-pala okoi.

⁸ Nimo okoli yatekome Pailase pitime tuane matiyame ⁹ wa wakapea yapu keneke Yesu kakata nokome okome ne manika kawa noka-pe-kale Yesuyo agale wametekoa pa kaka. ¹⁰ Nitoa kakale Pailase okome ne po kotokoane wetekamele toko. Ni yomo lekaneyake wia dekamotoane moane meamele toko. Nepala eni toateku wene toameke teke agale wametekako-pe wa okale okome ¹¹ Akolaliyodo neme enile tomotoa wamokalepa neme nopala padeleka toatekale toamoo. Nikepa wia tukakamotoa no neeke moa wetekakago Kayapasi one eni poanele tokoleme neke i poanele tokole moa patukako wa Yesuyo oka. ¹² Nimo okale yakatekoapa Pailaseyo i agopa po kotokoane wetekamedekuno, edoane tuku patu wa wene kikutukoa meka. Nitikale e Yu yename kayo ekete ekete nemedo winago po kotokoa wetekakepa nepa Ali Muno Sisane oyali toamoko. Ako tobou ago meku wa okagopa Sisa luku tobou ago kawou wa okome oko. Nimo okagopa agopa Sisa-pala poi teiane ago tadeko wa okoi. ¹³ Nimo okoli yakatekoa Pailaseyo Yesu akolono aua pokomepa koiso yopikome meateka

walaike witipitoa meka. One eni pome mekatapa kue yaupea tatianeya piko poma wa ibini ikiya. Iberu agalekepa eni pomapa Gabasa wa ikiya. ¹⁴ Einapetepa edelo ago patukane wa ibini akene toge podolikama kiadete nodokoa meane-pete. Nitane-pete lou matai pene teteponademe tokaka Pailaseyo e Yu yene-pala okome kiwi Yu yenane ako tobou ago ino enoe wa okale ¹⁵ kayo ekete ekete winago aua pa. Yomo lekaneyake wia dekaokoano, witika-ye wa kayo okala tokoi. Nitikoli Pailaseyo okome kini ako tobou ago yomo lekaneyake wiane dekaokamotoa iki-pe-kale Akolalike lodo yotokoai tane tobou alikitame ekete tone ako tobou agopa Sisa odene. Winago mena-koli ¹⁶ yatekome Pailaseyo Yesu yomo lekaneyake wia dekaokamotoa moa meteka.

Yesu Yomo Lekaneyake Wia Dekanemo

(Matiu 27:32-44, Make 15:21-32, Luke 23:26-43)

Nitikale poyo yename Yesu dekoa moa aua pokoli ¹⁷ Yesuyo one lekane yomo moa aulogoa ali tobou wa ibini akene take poka. Eni ta ibini Iberu agaleke eketepa Gologosa wa ikiya. ¹⁸ Eidapa Yesu yomo lekaneyake wia dekaoketepa pade alitaka eka okata yomo padetake wia dekaokakala tokoi. ¹⁹ Nititikaneyake yomo lekaneya munoke dekaoketepa pipia Pailaseyo eya wa wia mekaneya. I ago Nasarese Yesupa Yu yenane ako tobou ago wa wia mekaneya. ²⁰ Nipa Iberu agaleke Latine agaleke Geriki agalekeka eina odenemo-kama wia mekaneya. Yesu wia dekanetapa Yerusaleme ta liti plane ta tokome ali atoa peyame einagale enema ponokala tokoi. ²¹ Nitikoli enekete Akolalike

lodo yotokoai tane tobou ali-kitame Pailase-pala ekete i agopa Yu yenane ako tobou ago wa neme wia mekamikinakeya. Eya wa wia mekoano ta. I agome okome onepa Yu yenane ako tobou ago kaku wa oka wa wia mekoano ta-koli okome ²² eni wiane mekakouna pa taneya kamota wa oka.

²³ E poyo ali-kitame Yesu yomo lekaneyake wia dekatekoa kakete one kakeneya-kiti moa kinimene kakoi toa tuyonome tatite toa kakoi. Nipa one mamina pade petene mati ete pimotoa tokoi. Eni mamina petenepa lipukile toameneya pa odene petene mati. ²⁴ Odene petene mati tokome poyo ali-mename oote-mene tekete ekete i mamina petene pilite toamatono, tadu toa enatoe wa okoi. Nipa eya wa papete wia mekapiane toa taatekakoi.

Anu kakuya-kiti moa tatite toa anu mamina petenepa tadu toa moa tokoi wa panagome wia mekapianeya.

Eina wia mekapiane toa poyo ali-mename taatekoa tokoi.

²⁵ Yesu wia dekaneya kaka yomo liti one nine eida kaka. One ninane wamenatoa Kelopasine natono Maria ni Magadala Mariataka eida kakoi. ²⁶ One kolotini oyago one nine kakaya liti kakale enekome Yesuyo nine-pala okome anuyatoa neke mana wini wa oa ²⁷ ni one oyali-pala okome nekaua wini wa oa toka. Nimo oka-pete titimoa one oyagome einatoa-pala one yapu aua pome mekoa talo toa meka.

*Yesu Tukome Tuanemo
(Matiu 27:45-56, Make 15:33-41, Luke 23:44-49)*

²⁸ Yesuyo nimo ootokoapa padele padele one toatekule toane peya takaku wa wene tokome eya toka. Akolaline bokuke oneke wia mekapiane toa taatekamotoa tokome okome ue nodome tuku wa oka. ²⁹ Eidapa mete pade kou tane gerepi po ku ue kapetaneya pianeya tokome pade ali-menane ue takamoatekoi obi wane moa eni gerepi po ku uele tadamo a yomo isope luduke kakamo a one kabunuke udakoa lawetekoi. ³⁰ Nitikoli Yesuyo mitumotokome okome opa anu toatekule toane peya takaku wa ootokoa one kabe waliketikakome one yomini takoa pomotoa tukome tuka.

Yesuno Modono Lamame Lagotanemo

³¹ Einapetepa edelo ago patukane wa ibini akene toge kiadete nodokoa meane-pete Yu yenane Pailase mekata pekete ekete eni wia dekane ali-menane kawa pedoa tukoa yomo lekaneyake kitapea momotono ta wa akeneya. Nipa podolikama ko mea pupu toamatekoi-pete ibini akene ta pataka-pete tokome einago-mene yomo lekaneyake pa dekaneya kakoli enekaya kekatekoa ni akeneya. ³² Nitaneyake Pailaseyo moa wetekane poyo ali-mene neketepa Yesu-pala odeneka wia dekane alitane kawata pedekaneya. ³³ Nitoapa Yesu wia dekaneya kakata pekete enekoli one wete tuadekale enekete one kawata pedekamokoi. ³⁴ Pedekamekete poyo ago padame one lama moa Yesuno modono lagotoka. Nitikaka eina eina kamate ueta odeneka ponoka. ³⁵ (Enile tokale enekagomepa one eni enekana toawe a oka. One toawe a okamo einapa nimini uku wa einagome wene taneya meko. Kiwika Yesuke

wene tugamotoa tokome ni oko.) ³⁶ Enika enile tikilepa Akolaline bokuke papete eya wa wia mekapiane toa taatekamotoa taneya. *I toaweane uku agopa one tonu odeneka pedekamoi* wa wia mekapianeyaya. ³⁷ Enilekepa Akolaline bokuke eya waka wia mekaneya piko. *Kini lamame wia lagotokoinakagopa nepikoa piei.*

Yesuno Tigini Moa Kota Keneke Pipanemo

(Matu 27:57-61, Make 15:42-47, Luke 23:50-56)

³⁸ Nitaneyake Arimasia take meane ago Yosepe einago Pailase mekata pokome Yesuno tigini mou ta wa kowitipaneya. Eni Yosepepa Yesuno agale litikomeke ete Yu yene piti moa mekome tokome Yesu litiku wa toawe wameneya. Einago Yosepeyo Yesuno tigini mou ta wa kowitikale Pailaseyo nipa mopa wa yametekale pokome toa moa aua pekeneya. ³⁹ Nitoa aua pokaka Nikodimasi koua pekeneya. Einagopa ta lianeyaya keneke Yesu enepane ago. Einagome Yesuno tigini kalono takatekaya de yomota mire alouta page-pala aua pekeneya. Nipa keda tube mati taneya padeka kapidi kakoa (30) kilo moa aua pekeneya. ⁴⁰ Nitoa pekete einagotame ake tane mamina yagalogo kakete Yesuno tigini toa moa pianeya. Nitoapa eina kalono taneyata pekoa yotokoa ewetoo togotaneya. Nipa Yu yename tanele taneya. ⁴¹ Yesu wia dekaneya kakeneka yamanu pade pianeya. Eidapa tuane ali atoa piai toatekoi kota pene kokapianeyake tuane ago odeneka wete pipameneya. ⁴² Ko mea pupu toamatekoi nodokoa meane-pete tokome Yosepe Nikodimasitame ekete kitau oono, Yesuno tigini

wete pipata wa eni kotake moa pipaneya. Nipa one wia dekaneya liti plane kota tokome taneya.

20

Yesu Tuaneyake Moa Kamotokanemo (Matiu 28:1-8, Make 16:1-8, Luke 24:1-12)

¹ Egeme ta pa lianeya keneke Magadala Maria Yesuno tigini pipane kotake nekeneya. Nokome enekale kota kabunu ketekalogane kue petene ete koketekoa piadekale ² enemotokome wa wakapea eyagota Pita-pala Yesuno kolotini oyagota mekoita teyapea pokome okome tone Ali Munono tigini kota keneke pianeta pade-kitame moa aua pekete tokoi. One aua pote pipokoika toto agopa toko wa Mariayo opoka. ³ Nitikale Pita-pala Yesuno pade oyagota Yesu plane kotake teyapea pokoi. ⁴⁻⁵ Nitoa teyapeata pekete padena agome Pita moa patukoa namolo kakoa pome kota kabunuke kakome watekoa eneka. Enekale Yesuno tigini togotane ake tane pue pa pikale enekomeke kota keneke tuapea poamoka. ⁶ Nitaneyake Pita one naniko nome kota keneke wete tuapea pokome enekale ena ake tane pue eneka. ⁷ Wago togotane pueka eneka. Enekale tigini togotane pue-pala odeneka piameneya eko keneya ewetaneya pikale eneka. ⁸ Nititikaneyake kotake namolo kakoa nome kakagoka tuapea pome enekome ipa Yesu kamo pokome tadeko wa wene toka. ⁹ Nipa ipa Akolaline bokuke wia mekapiane toa taatekoa tokome tadeko wa einagotame wete wene toamokoiyake toka.

¹⁰ Nitoapa Yesuno oyagota kini yapu wakapea pokoi.

*Yesuyo Magadala Maria Pono Yametanemo
(Matiu 28:9-10, Make 16:9-11)*

¹¹ Nitikakoa Maria ako lono kota kabunu liti pa kakome komo oa watekoa enekale ¹² edelo ago takuta ake tane pue kakeneya mekoli enaneya. Nipa panago Yesuno wago plane luku mea padena ago one kawata plane luku mea tokoli enaneya. ¹³ Enoa kakale edelo agotame Maria-pala ekete anuyatoa ne komo edekolo oko-pe-koli okome pade-kitame anu Ali Muno moa pekediki. Nitadikiyake one moa pote pipokoika agopa tokolo komo oane kaku wa ootokoa ¹⁴ peketapekome enekale Yesu kakale enaneya. Enekile tokomeke Yesu kakono wene toameneya. ¹⁵ Nitikale Yesuyo okome anuyatoa ne komo edekolo oko-pe. Te tuku toko-pe wa okale einatoame i agopa yamanu tokago wa wene pikome okome anuyali nemedo Yesu moa padeka pipadekalepa one moa pikatapa i wa oano ta. One tiginini mopouno, yamea ta-kale ¹⁶ Yesuyo okome Maria wa okale peketapekome Labonai wa akeneya. Nipa Iberu agaleke akeneya. Labonai wapa Tikisago wa okome akeneya. ¹⁷ Nimo okale Yesuyo okome Agetai mekota wete atepeane poamukuno, adekoa tebekoa kakono, wa. Nitamoano, anu wamene-mikiti mekita eya wa akapoano pa. Agetai kinike-tai mekota atepeane wakapeane puku. Anu Akolalike kini Akolalike ate wakapeane puku wa akapoano pa wa oa wetekaneya. ¹⁸ Nitikale Maria Yesuno oya-mikiti mekoita pokome okome Ali

Muno enoane nuku wa ootokoa kakome okome i ukumopa Yesuyo no enekome okamo uku wa oka.

Yesuyo One Oya-mikiti Pono Yametanemo

(Matiu 28:16-20, Make 16:14-18. Luke 24:36-49)

¹⁹ Eina ta pataka-pete egeme ta lianeya keneke Yesuno oyali-kitame ete Yu yene piti motaneya mekete tekete odene yapu keneke kago loko tooketikoa odeneya oboa mekoi. Nitoa mekoika Yesu kiwi pakeke nome kakome okome kilikaketikoa meamene wa ootokoa ²⁰ one modono one yono tatonotaka enoe wa yameteka. Nitikale one oya-laweme kini Ali Muno enekete kolotini naka matiyame wedia mekoi. ²¹ Wedia mekoli Yesuyo wa lokoa okome okome kilikaketikoa meamene. Agetaiyo onekele takamotoa no moa wetekaka toane noanume kiwi dikoa Akolaline agale oa pupitikakamene wane wetekaku wa oka. ²² Nimo ootokoa one oyali-kiti mekoi patu poome pukapekome okome Epetane Yomini kiwike awinome memotoane tuku. ²³ Nitikuno, ali atoa padekapa kini poanele tokoike Akolaliyo po letu mekakana keetapemotoane uku wa kime takoa okolipa nipa po letu keetapekale nami kawameneya meoi. Wa ali atoa padekapa kini poanele tokoike Akolaliyo po letu mekakana keemotoane wamuku wa kime takoa okolipa po letu keamokale nami kakeneya meoi wa Yesuyo oka.

Yesuyo Tomasi-pala Akenemo

²⁴ Yesu one oyali-kiti pakeke eni nokalepa one oyago pade Tomasi katekoa meamoka. Einago one pade ibinipa Didimasi. Didimasi wapa

wamene-pala odeneka opiane ago wa ekete ikiya. ²⁵ Einago naniko nokale o ali-kitame ekete tone Ali Muno enekoo-koli okome one yono tatonoke pitime wianeta kodo enamoane eni lukuke yono pitikamoane lama lagotane lukukeka yono pitikamoane tokouya tekene Ali Muno kamotadeko wane wamou. Eniledo tekenepa kamotadeko wane ou wa Tomasiyo oka.

²⁶ Wa ta pataka tatono kakoa (7) ponotekaneyake eina toa Yesuno oyali-kiti eni yapu keneke odeneya oboa mekoi. Nipetepa Tomasika eni pakeke meka. Nitoa kago loko tooketikoa mekolika Yesu one oyali-kiti pakeke nome kakome okome kilikaketikoa meamene wa ootokoa kakome ²⁷ Tomasi-pala okome neke kadapi yono i pia anu yono tatono enoa ta. Anu modonokeka neke yono pitikoa ena. Nipa poome toameneya nooke wene tugoa meamene wa okale okome ²⁸ nipa nepa anu Ali Muno, nepa anu Akolali wa okale ²⁹ Yesuyo okome Tomasi neme no i eneke teke no i ago kamotadeko wa wini oko. Anu lene timini enameketeke no einago tuake wa kamotadeko wa nooke wene tugoa mekoi-kitipa etene wedia meoi wa Yesuyo oka.

³⁰ Yesuyo one oyali-kiti kakakoa padele padele telekole toma pokanakamo peya i bokuke wiane mekamele toamokolo padele-kiti tokamo katekoane wiane mekamuku. ³¹ Nipa i boku wiane mekakilepa Yesu onepa Keraisu wa papete ibini oa plane agono, onepa Akolaline Mana tadeko wa kime wene tomotoane tekene tuku. Nika one ibini patu kautakoa kakete mea kama pomotoane tekene tuku.

21

Yesu Taibiriase Ue Mine Nokome Tanemo

¹ Naniko Yesu Taibiriase ue mine matanu one oyali-kiti mekoita nokome pono wa yameteka. Nipa enile taneya. ² Eya ali-kiti Saimone Pita ni wamene-pala odeneka opiane ago Tomasi ni Galili ta keneke pianne Kena take ago Nataniele ni Sebedine manata ni Yesuno oyali padeta eida odeneya oboa mekoi. ³ Eida mekome Saimone Pitayo o yene-pala okome nopa mou tagi topada wa okale ekete nipa pato wa ue dipike peapetekoa pote mea ue muke mou tagi topokoi. Nitoapa padeyaka moameneya pa tagi toa ta patakakoi. ⁴ Nitikolipa ta pene patakaka Yesu ue mine matanuke nome kakalepa one oyali-kitame yuku agopa Yesu wa wene toamokoi. ⁵ Nitikoli Yesuyo kayo okome okome anu oya-mikiti mou pade motokoi-pe wa okale ekete e'e, mena wa okoli okome ⁶ kini tagi ka moa nimini yono lono moa pitikoa enoe wa okale eina okana lono moa pitikakoi. Nitoapa mou kedame wa oto lia moamele toameneya.

⁷ Enile tokalepa Yesuno kolotini agome Pita-pala okome ipa Ali Munu wa oka. Ipa Ali Munu wa okale yatekome Saimone Pita one mamina-mene kotokoa pianeya tokome one tokoo kawateka mamina wa moa kawa uele tigapitaka. ⁸ Nitikale o yename ue dipike mea tagi ka moume kapetaneya lia aua matanuke nokoi. Nipa ue mine matanu ete keneya (90 mita) pimotoa ue dipike mea pekete uele pitikapokoi tagi ka lia aua nokoi. ⁹ Nitoa matanuke katepitoa kakete enekoli palawe wane-kiti mou yomo-kitika toe totoike yotaneya

pikale enekoi. ¹⁰ Nitikoli Yesuyo one oyali-kiti-pala okome kini tagi toa motokoi mou pade-mene takoa aua noe wa okale ¹¹ Saimone Pita ue dipike pome kakome tagi ka tube moume kap-ea pitaneya lia aua matanuke noka. Eni mou oi moapa ege tebolo-peta kadukoa (153) mou utadeka. Mou kainya matiyame kapetaneyake tagi ka piliameneya. ¹² Nitaneyake Yesuyo kiwi-pala okome nee nonoe wa okale peyame ne te-pe wa yakamene piti moa kakoi. Nipa i agopa Ali Muno wa wene tekete ne te-pe wa yakamokoi. ¹³ Nitikoli Yesu toele nee pikata pokome palawe wane-kiti moa tatikoa mouka moa tatikoa toka. ¹⁴ Nipa Yesu tukale moa kamotokatekaneyake one oyali-kiti pono tebolo takoa yametekilepa enile tokome toka.

Yesuyo Pita-pala Akenemo

¹⁵ Nee nootokoa mekoli Yesuyo Saimone Pita-pala okome Yonene mana Saimone i yene nooke wene mekoa meki toa neme moa patukoa nooke wedoa wene mekoa meko-pe wa yateka. Nitikale okome Ali Muno neeke wene mekoane mekuno neme wene toko-kale okome nipa anu sipi sipi kai tine-kiti egetekamene wa Yesuyo oka. ¹⁶ Nitoa wa lokakome okome Yonene mana Saimone ne nooke wene mekoa meko-pe wa okale okome Ali Muno no neeke wene mekoane mekuno neme wene toko wa okale Yesuyo okome anu sipi sipi kai-kiti egetekamene wa oka. ¹⁷ Nitoapa tebolo takakome okome Yonene mana Saimone ne nooke wene mekoa meko-pe wa yateka. Yesuyopa ne nooke wene mekoa meko-pe wa tebolo takakome okamoke Pita wene keda taneya kakome okome

Ali Muno neme pademo pademo peya wene tootapekono, neeke wene mekoane mekuno weneka toko-kale okome anu sipi sipi kai-kiti egetekamene. ¹⁸ Nimini ukuno yakamene. Ne tuali mekepa neke matio moa kaamotekepa neke wene ponoka toa yakala toka. Nitikala tokoyake ne ada mekepa neke yonota lido ootapea kakale panagome lutua tau toologoo. Nititikoapa ne poamateka lono moa aua poo wa Yesuyo oka. ¹⁹ Eni okapa ali atoame Akolali kei pimotoa tokome Pita tukome toatekaleke okome oka. Nimo ootokoa kakome okome no litima namene wa oka. ²⁰ Yesuyo nimo okale Pita peketapekome enekale Yesuno kolotini agome litima nokale eneka. Einagopa Yesuno ete oyali-kiti-pala opia nee noa mekome Yesuke ete lewikakome okome Ali Muno ne wimotoa moa meatekago te-pe wa yatekanakago. ²¹ Einago enekomepa Pitayo Yesu yatekome okome i ago-palapa edele toko patu wa okale ²² Yesuyo okome wakapeane nokoluka i agodo pa mea kamotou wane wene toopikolupa neke pupu menano, no litima namene wa Yesuyo oka. ²³ Yesuyo nimo okamokepa one agale yakoa motane yene pitikoika eya wa oa pupitikaneya. Einagopa tuamoo wa oa pupitikaneya. Yesuyo nimo pade wa wamokake taneya. Eya wa oka. Wakapeane nokoluka i agodo pa mea kamotou wane wene toopikolupa neke pupu mena wa Yesuyo Pita-pala oka.

²⁴ Einago Yesuno oyagome enika enimo peya i i wa toaweaa oa i bokuke koukoa wia mekoa toka. One eni toaweaa okamopa niminimo-kama akedekono wene totome toko.

Wipitia Wia Mekanemo

²⁵ Yesuyo padele padeleta toma yakamo peyado bokuke wia mekaketepa boku peya mati wia mekama poo. Nitikolopa eni boku-kitame itono edea takatapeono wene piku wa i boku wia mekakago no i mekene uku.

**Weneya Totonu Keraisu Yesunomo
The New Testament in the Witu Language (also known
as the Wiru Language) of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Witu long Niugini**

copyright © 1990, 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Witu (Wiru)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

160088da-6131-52e6-9b0f-c3dc6e8c6abb